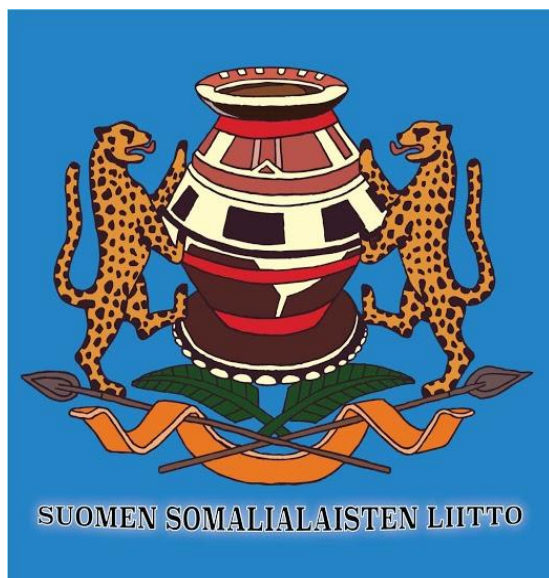

Syrjintätapausten kerääminen ja tietoisuuden
luominen - hanke

SEVITYSRAPORTTI

Syrjintätapausten kerääminen ja tietoisuuden luominen –
hanke

SELVITYSRAPORTTI

Suomen somalialaisten liiton missio

Suomen somalialaisten liitto on valtakunnallinen suomensomalialaisten kattojärjestö, joka edistää eri-ikäisten suomensomalialaisten hyvinvointia ja kotoutumista Suomeen. Liitto tarjoaa tuki- ja neuvontapalveluja suomensomalialaisille yhdistyksille ja yksityishenkilöille, sekä edistää kantasuomalaisten ja somalialaisten kanssakäymistä ja kulttuurista oppimista. Liitto on asiantuntijataho, joka seuraa somalialaisten elämänlaatua sekä suomalaista päätöksentekoa ja viranomaistoimintaa.

Suomen somalialaisten liitto toimii tiedon kerääjänä ja välittäjänä maahanmuuttajien ja viranomaisten tai päätöksentekijöiden välillä, sekä ottaa kantaa ja vaikuttaa somalialaisia ja muita etnisiä vähemmistöjä koskeviin asioihin. Somalialaisten liitto on yhteistyössä somalialaisen diasporan yhteisöjen kanssa sekä pohjoismaisella että globaalilla tasolla. Somalialaisten liitto pitää yhteyttä myös Somalian valtioon Suomen ja Somalian kahdenvälisiä suhteita ja kehitysyhteistyötä koskevissa asioissa.

Hankkeen vastuhenkilöt

Projektin koordinaattorit Mahamed Abdulle ja Arshe Said

Hankkeen yhteistyökumppanit

Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
Lieksan Somaliperheyhdistys ry
Pohjois-Suomen somalialainen tukiyhdistys ry

Yhdenvertaisuusvaltuutettuna toimii tällä hetkellä Kirsi Pimiä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu edistää yhdenvertaisuutta ja puuttuu syrjintään. Valtuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen.

Tunnustukset

Suomen somalialaisten liitto kiittää hankkeen rahoittajaa Open Society Foundationia, jotka mahdollistivat hankkeen toteuttamisen. Lisäksi kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneita ja kaikkia henkilöitä, jotka osallistuivat kyselyyn.

Tutkimuksen tulosten tiivistelmä:

- **SYRJINTÄÄ on selkeästi koettu.** Yli 80% on itse kokenut selkeää syrjintää, ja lähes 80% on nähnyt sitä tapahtuvan toisille.

- **SUURIMMAT syrjintäongelmat ovat yksityisellä puolella** ihmisten arjessa: naapureiden, koulu- ja opiskelutovereiden, työkavereiden ja tuntemattomien yksityisten ihmisten taholta.

- **VIRALLISELLA tasolla suoran syrjinnän määrä ei ole niin suurta**, esim. koulutuksessa ja työssä, (tai jopa asunnonhaussa yksityisillä markkinoilla: n. 80% vastaajista ei ollut kokenut syrjintää). Virallisella tasolla kuitenkin on vielä olemassa jonkin verran suoraa syrjintää: työssä enemmän ja koulutuksessa vähemmän (ja yksityisillä asuntomarkkinoilla myös vähemmän). Positiivista on se, että suunta on oikea ja että syrjinnän vastaisia keinoja on pyritty käyttämään, ja että positiivisia kokemuksia on tullut koululaisille ja opiskelijoille esim. opettajista. Mutta negatiivista on se, että esim. vielä joitakin suoraan syrjintään osallistuneita opettajia, julkisten liikennevälineiden kuljettajia, pankki-, vakuutus- ja sosiaalitoimiston virkailijoita, ja poliiseja on ollut. Viranomaisilta, julkisissa palveluammateissa olevilta, sekä erityisesti lainvalvontaviranomaisilta pitäisi odottaa ehdotonta nollatoleranssia, sekä ymmärtämystä syrjintäasioissa.

- **Kyselyssä kysyttiin myös mitä rasismille pitäisi tehdä.** Vastaajat ehdottivat rasismia ehkäisemiseksi mm. rangaistuksia, sakkoja, rasismiin puuttumista, valistusta, keskustelua, työllistämistä, suomen kielen opiskelua, yhteiskunnan parempaa johtoa ja oikeusavun antamista.

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO	5
Tulokset	7
VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT	9
1. Sukupuolijakauma	9
2. Ikäjakauma	10
3. Koulutustaso	13
4. Asuinpaikkakunnat	15
VASTAAJIEN KOHTAAMA SYRJINTÄ	16
5. Syrjintä etnisen taustan vuoksi	17
6. Syrjinnän laatu	18
7. Syrjinnän perusteet	19
8. Syrjintäkokemuksia	20
SYRJINTÄ ASUNTOMARKKINOILLA	25
9. Asunnon osto tai vuokraaminen viimeisen viiden vuoden aikana	25
10. Syrjintä yksityisillä asuntomarkkinoilla etnisen alkuperän vuoksi	26
SYRJINTÄ KOULUTUKSESSA	28
11. Koulutukseen haku viimeisen viiden vuoden aikana	28
12. Syrjintä opiskelijavalinnassa	29
13. Koulutus viimeisen viiden vuoden aikana	31
14. Syrjintä oppilaitoksessa	32
SYRJINTÄ TYÖELÄMÄSSÄ	34
15. Työnhaku viimeisen viiden vuoden aikana	34
16. Syrjintä työhaussa	35
17. Työskentely viimeisen viiden vuoden aikana	38
18. Syrjintä työpaikalla	39
MUIHIN KOHDISTUVA SYRJINTÄ	42
19. Muihin kohdistuva syrjintä	42
20. Syrjinnästä kertominen	45
OIKEUDET SYRJINTÄÄ KOHDATTAESSA	48
21. Tietoisuus omista oikeuksista	48
22. Tietoisuus eri viranomaistahoista ja Suomen somalialaisten liitosta	49
23. Mitä rasismille pitäisi tehdä?	51
LIITTEET	56
1. Liite: Esimerkkejä häirintä- ja protestiviesteistä	56
2. Liite: Kyselylomake	59

JOHDANTO

Tämä tutkimusraportti tarkastelee somalialaistaustaisten henkilöiden kokemaa syrjintää Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana. Tutkimus tehtiin Suomen somalialaisten liiton nettisivuilla olleen sähköisen kyselylomakkeen avulla 14.10.2015–31.3.2016 välisenä aikana. Tieto kyselystä lähetettiin liiton kaikille jäsenjärjestöille. Lisäksi tietoa kyselystä on jaettu eri tiedotustilaisuuksissa, joista osa on pidetty yhdessä mm. yhdenvertaisuusvaltuutetun ja Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (Etnon) edustajien kanssa ympäri Suomea: mm. pääkaupunkiseudulla, Turussa, Oulussa, Joensuussa, sekä Lieksassa. Myös yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa on tiedotettu kyselystä.

Kysely oli osa Open Societyn rahoittamaa *Syrjintätapausten kerääminen ja tietoisuuden luominen* -hanketta (*Collecting Discrimination Cases and Creating Awareness – Project*), jonka tarkoitus oli kartoittaa somalialaistaustaisten henkilöiden kokemaa syrjintää eri paikkakunnilla, tehdä sitä tunnetuksi ja vähentää sitä. Ajatus kyselyn tekemisestä lähti siitä, kun Suomen somalialaisten liitto oli auttanut yksittäisiä henkilöitä syrjintäasioissa, ja syrjintäongelmiin haluttiin puuttua myös yleisemmällä tasolla. Lisäksi projektin yksi tavoite oli rohkaista somalialaistaisia henkilöitä ilmoittamaan kokemastaan syrjinnästä yhdenvertaisuusvaltuutetulle, jotta syrjintätapaukset voitaisiin selvittää ja syrjintää kokeneet voisivat saada oikeutta.

Tutkimus on vuonna 2013 Open Society Foundationsin rahoittaman *Somalis in Helsinki 2013* -hankkeen innoittama. *Somalis in Helsinki* -tutkimuksessa kävi ilmi, että somalialaiset ovat yksi eniten rasismia ja syrjintää kohtaavia vähemmistöjä suomalaisessa yhteiskunnassa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan somalialaiset eivät juuri ilmoita kohtaamaansa rasismia, mikä tukee liiton omia havaintoja. Näin ollen liitto päätti tehdä tutkimuksen somalialaisten kohtaamasta rasismista, koska sillä on hyvä mahdollisuus tavoittaa suomensomalialaiset.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli saada konkreettinen ja totuudenmukainen kuva Suomen somalialaisten kohtaamasta rasismista ja syrjinnästä. Tutkimus keskittyi erityisesti saavuttamaan pääkaupunkiseudun, Turun, Tampereen, Lieksan ja Oulun suomensomalit. Tilaisuuksiin osallistui kaupunkien edustajia sekä poliisi ja paikalliset jäsenjärjestöt. Tilaisuuksissa esiteltiin hankkeen tarkoitusta ja annettiin ohjeistusta kyselyn vastaamiseen.

Tutkimuksen kohderyhmä oli Suomen somalialaisen väestön eri ikäryhmät riippumatta koulutuksesta, sukupuolesta tai kuinka kauan on asunut Suomessa. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on rohkaista somalialaisia raportoimaan rasismista ja lisätä tietoisuutta mihin tahoihin rasismia kohdanneet voivat olla yhteydessä.

Kyselyn laatimisessa apuna käytettiin vähemmistövaltuutetun julkaisua *Erilaisena arjessa – Selvitys romanien syrjintäkokemuksista* (Julkaisusarja 15, Helsinki 2014).¹ Romanien syrjintätutkimuksesta valittiin kysymyksiä tähän somalialaisten kokemaan syrjintätutkimukseen sen perusteella, mitä pieni koeryhmä somalialaisia koki relevanteiksi.

Varsinaiseen kohderyhmään kuuluvien vastauksia oli aineistossa 105. Aineistosta on poistettu vastaukset, jotka eivät kuuluneet kohderyhmään, tai jotka olivat selkeästi keskeneräisiä. Suurin osa poistetuista vastauksista oli rassistisia häirintäviestejä kantasuomalaisilta, sekä maahanmuuttokriittisiä protestiviestejä (näistä häirintä- ja protestiviesteistä muutama esimerkki liitteissä). Näistä kaikista poistetuista viesteistä suurin oli kirjoitettu muutaman päivän kuluessa -

¹ http://www.syrjinta.fi/documents/10181/10850/52878_romaniselvitys_verkkoon+%281%29.pdf/584516fc-d3a7-4f88-8ecc-c8b2271ebf41

yötä myöten. Lisäksi pari vastausta poistettiin kohderyhmään kuulumattomilta Suomen ulkopuolella asuvilta somalialaisilta, sekä yksi maahanmuuttokriittiseltä virolaiselta.

Vastausten karsimisen jälkeen tutkimukseen jäi vielä 6-7 vastausta, joiden joiden autenttisuus on hieman epävarmaa vastausten sisällön ja teknisten seikkojen (mm. vastausten ajankohta) takia. Ne kuitenkin jätettiin tutkimukseen, koska vastaukset eivät vaikuttaneet kokonaisanalyysin lopputulokseen, eikä vastausten aitouden mahdollisuutta voitu poissulkea kokonaan. Näiden hieman epävarmojen vastausten vaikutus tuloksiin on kuitenkin otettu huomioon ja erikseen mainittu merkittävässä kysymyksissä. Vastausten keruun kannalta on merkittävää huomioida myöhemmissä kyselyissä häirintäviestien järjestäytynyt luonne. Myös karsinnan ulkopuolelle jääneet muutamat aitoudeltaan epävarmat viestit tukevat johtopäätöstä, jonka mukaan vastaisuudessa sähköiset kyselytutkimukset kannattaa pyrkiä jakamaan tarkasti valikoidulle kohdeyleisölle, jolloin ainoastaan tämä ryhmä saa tietoonsa sähköisen kyselylomakkeen linkin. Vaihtoehtoisesti kysely voidaan järjestää jollain vastaavalla suojatulla tavalla.

Kyselyn esittelykirjeessä määriteltiin tutkimuksen peruskäsitteet syrjinnästä ja häirinnästä: 'Syrjintä on erilaista kohtelua ihmisen jonkin ominaisuuden vuoksi. Syrjintä on kielletty yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa. Häirintä on loukkaavaa kohtelua ihmisen jonkin ominaisuuden vuoksi. Myös häirintä on syrjintää.'

Tutkimuksen ulottuvuus

Hankkeen tarkoitus ei ole ollut tehdä akateemisesti tilastollinen tutkimus, josta syntyy yleistettäviä johtopäätöksiä, vaan suuntaa antava kartoitus somalialaisen yhteisön kohtaamasta syrjinnästä ja rasismista.

Tulokset

Kyselyn vastausten perusteella yli 80 % vastaajista oli itse kokenut syrjintää etnisen taustansa vuoksi ja lähes 80 % oli nähnyt muita syrjittävän heidän etnisen taustansa vuoksi.

Syrjintäkokemusten perusteella näyttäisi siltä, että suurin osa syrjinnästä on arkipäivän tilanteissa näkyvää yksityisten ihmisten ja epävirallisten tahojen harjoittamaa syrjintää, eli naapurien, koulu-, opiskelu- ja työkalvereiden, sekä tuntemattomien ihmisten harjoittamaa syrjintää.

Vaikka virallisten tahojen syrjintää oli vähemmän, esim. opiskelijavalinnassa 86 % ei ollut kokenut syrjintää ja 74 % ei ollut kokenut syrjintää koulussa ja oppilaitoksessa; 68 % ei ollut kokenut syrjintää työnhaussa ja 66 % vastaajista ei ollut kokenut syrjintää tai häirintää työpaikalla; sekä myös yksityisillä asuntomarkkinoilla lähes 80 % vastaajista ei ollut kokenut syrjintää; niin silti näissäkin esiintyi jonkin verran suoraa syrjintää, sekä erityisesti rakenteellista syrjintää (mikä näkyy esim. koulutuksessa) ja piilosyrjintää (esim. työpaikan tai asunnon haussa).

Positiivisena asiana toisaalta täytyy panna merkille myös se, että vastausten perusteella esim. kouluissa ja oppilaitoksissa viralliset tahot (opettajat, rehtorit, oppilasvalinnoista päättävät henkilöt ym.) ovat suurimmaksi osaksi toimineet tasa-arvoisesti ja myös yrittäneet estää syrjintää järjestämällä esim. keskustelutilaisuuksia syrjintäkokemuksista. Myös oppilailla on ollut positiivisia kokemuksia opettajista, kuten esim. tämä 25–29-vuotiaan miehen kommentti kertoo:

”Kaikki lukion opettajat olivat kivoja ja hyviä ammattissaan enkä tuntenut niiden kansa asiossani minkäänlaista synjintää paitsi yhden keski-ikäisen naisen kohdalla!! Onneksi vaihdoin toisen opettajan kurseille ja siinä se loppui!”

Vaikka virallisella tasolla koulutuksessa on suoraa syrjintää vielä jonkin verran, eikä sitä pidä suvaita, on suunta siellä kuitenkin oikea.

Rakenteellisella tasolla koulutuksessa on kuitenkin vielä paljon tehtävää. Ylemmän jatkokoulutuksen mahdollistamisen lisäksi erityisesti täysin kouluttamattomien tilannetta pitäisi parantaa. Kyselyssä 6,67% vastasi koulutustaustakseen 'ei koulutusta', mutta mahdollisten häirintävastausten vuoksi luku saattaa olla 4%. Näistä varmoista autenttisista vastauksista tasan puolet oli naisia ja puolet miehiä, ja he olivat kaikki nuoria 20-39-vuotiaita parhaassa opiskelu- ja työiässä olevia henkilöitä. Yksi suomalaisen koulujärjestelmän menestyksen salaisuuksista on perinteisesti ollut se, että ketään ei jätetä taakse, ja että pidetään erityistä huolta niistä oppilaista, joilla on vaikeuksia koulunkäynnissä ja jotka ovat vaarassa keskeyttää koulunsa. ”Ketju on vain niin vahva kuin sen heikoin lenkki.” Nyt olisi tärkeää, että nämä nuoret (kuin myös vanhemmat) Suomessa asuvat somalialaiset, joilla ei ole minkäänlaista koulutusta, ja jotka todennäköisesti ovat vasta tulleet Suomeen, saataisiin peruskoulutuksen piiriin ja sitä kautta jatkokoulutukseen. Peruskoulutus ja lukutaito ovat itseisarvoja, jotka myös avartavat ihmisen elämänpiiriä ja antavat tunteen siitä, että ihminen on arvokas, ja että häntä ei suljeta normaalin yhteiskunnan ulkopuolelle - ja siten syrjityä tai syrjäytettyä.

Kyselyssä tuli esille myös muiden virallisten tahojen (esim. julkisten liikennevälineiden kuljettajien, pankki-, vakuutus- ja sosiaalitoimiston virkailijoiden ja poliisien), sekä esimiestehtävissä olevien harjoittamaa syrjintää. Näihin asioihin pitäisi ehdottomasti puuttua, sillä viranomaisilta, julkisissa palveluammateissa olevilta, esimiehiltä, sekä erityisesti lainvalvontaviranomaisilta pitäisi odottaa ehdotonta nollatoleranssia syrjintäasioissa.

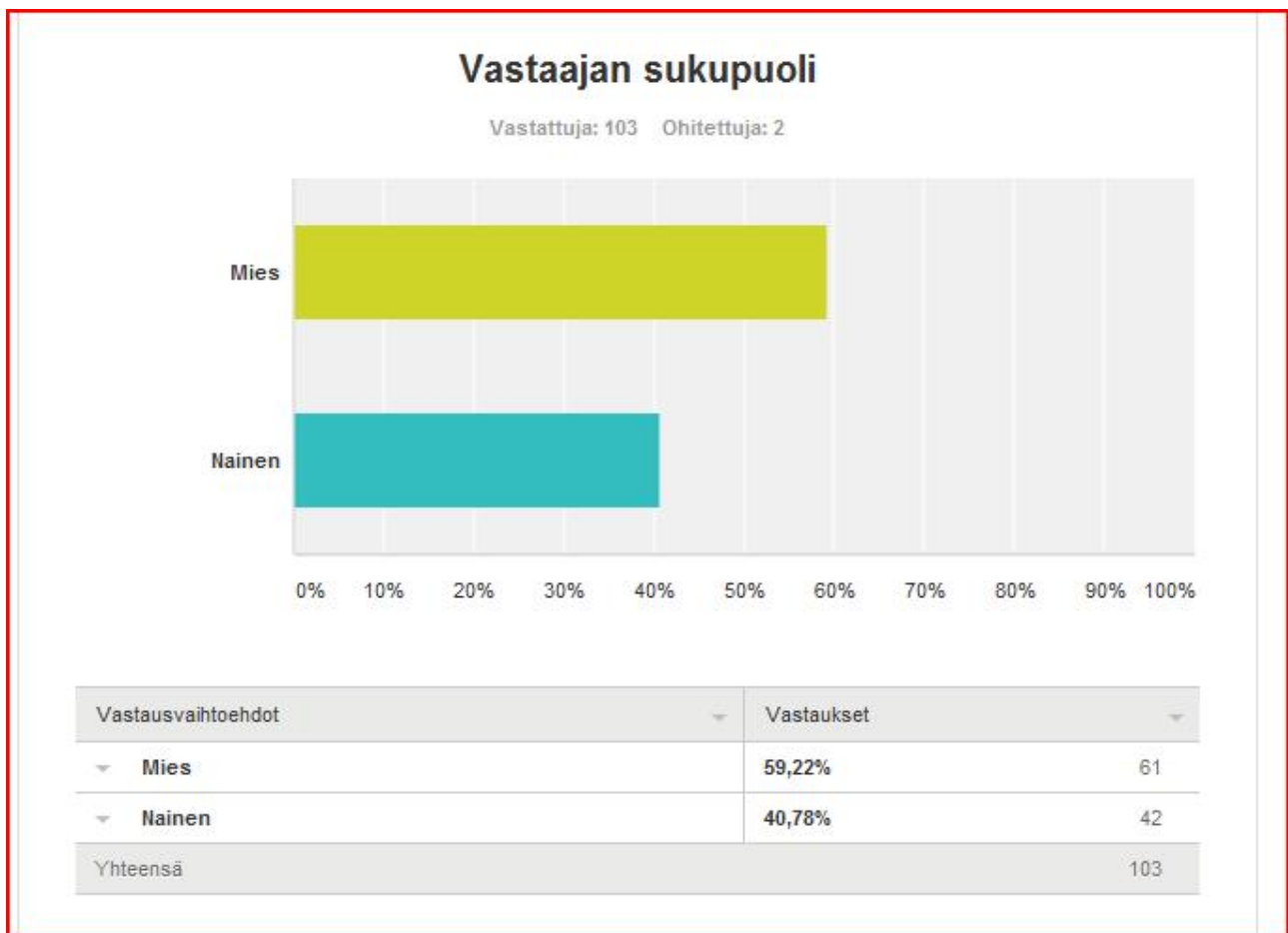
Kyselyssä kysyttiin vastaajilta myös mitä rasismille pitäisi tehdä. Suurin osa vastaajista oli sitä

mieltä, että rasismi pitäisi kieltää tai lopettaa, ja vain yksi sanoi, että rasismille ei pitäisi tehdä mitään, sekä muutamat olivat hieman skeptisiä sen suhteen, voiko asialle todella tehdä mitään. Ne, jotka olivat puuttumisen kannalla, ehdottivat mm. rangaistuksia ja sakkoja rasismin ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi, toiset ehdottivat valistusta ja keskustelua, kun taas toiset ajattelivat, että pitäisi olla enemmän tekoja ja vähemmän puheita. Rasismin ehkäisyyn ehdotettiin myös keinoja yhteiskunnan johdon taholta: sanottiin, että rasismi lisääntyy, kun yhteiskuntaa johdetaan huonosti. Myös työllistämisestä, suomen kielen opiskelusta ja oikeusavun saamisesta uskottiin olevan apua rasismin ehkäisyssä.

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

1. Sukupuolijakauma

Kyselyyn osallistujista oli karkeasti pyöristettynä **noin 60 % miehiä ja noin 40 % naisia**. Vaikka aiempien tutkimusten mukaan Suomessa asuvia somalialaisia naisia on hieman vähemmän kuin miehiä, ei tämä ero kuitenkaan ole 20 %:in luokkaa, vaan 6 %.² Tämä naisten aliedustus tässä tutkimuksessa saattaa johtua aivan sattumasta, tai sitten esim. naisten mahdollisista kieliongelmistä. Tämä naisten aliedustus saattaa hieman vaikuttaa mm. siihen, minkälaisia tuloksia syrjinnän määrästä on saatu esim. vaatetuksen suhteen. Vaikka somalialaisilla miehillä voi myös olla joskus kantasuomalaisista miehistä poikkeavia vaatteita, niin somalialaisten naisten vaatetus kuitenkin poikkeaa kantasuomalaisten naisten vaatuksesta lähes aina. Naisten aliedustus tutkimuksessa voinee vaikuttaa myös muihinkin tutkimuksen tuloksiin.

Taulukko 1.1

² ”Somalinkielisissä taas miehet olivat enemmistönä 53 prosentin osuudellaan.” Lähde näyttää näkyvän erikoisesti vasta seuraavalla sivulla TILASTOJA 2014:36, HELSINGIN

ULKOMAALAISVÄESTÖ VUONNA 2014

Helsingin kaupunki, tietokeskus

http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/14_12_04_Tilastoja_36_Erjansola.pdf

2. Ikäjakauma

Kaikki tutkimukseen osallistuneet vastasivat kysymykseen iästä, eikä kukaan ohittanut kysymystä. **Osallistujat sijoittuivat 15–59 –vuotiaiden ikähaarukkaan. Eli tutkimuksessa ei ollut ollenkaan yli 60-vuotiaiden kokemuksia, eikä alle 15-vuotiaiden kokemuksia**, mikä on otettava huomioon tuloksia lukiessa ja arvioitaessa.

Suurin ikäryhmä tutkimuksessa oli 15–19-vuotiaat, joita oli tutkimukseen osallistujista hieman yli neljännes (noin 27 %). Seuraavat kaksi ikäryhmää, 20–24 –vuotiaat (13,33 %) ja 25–29 –vuotiaat (13,33 %), muodostivat yhteensä toisen reilun neljänneksen (noin 27 %).

30–34-vuotiaat (noin 16 %) muodostivat toiseksi suurimman yksittäisen ryhmän 15–19 -vuotiaiden jälkeen. Seuraava ikäryhmä, 35–39 -vuotiaat (noin 12 %) oli melkein yhtä suuri ryhmä kuin 20–24 –vuotiaat, tai 25–29 –vuotiaat (joita oli siis noin 13 % kumpaakin ryhmää kohden). Yhteensä 30–39 -vuotiaita oli karkeasti pyöristettynä noin 30 % kaikista vastaajista.

Seuraava ikäryhmä 40–44 –vuotiaat (8,57 %) ja 45–49 –vuotiaat (4,76 %), muodostivat isoimman ryhmän yli 40-vuotiaiden ikäryhmissä, heitä oli yhteensä noin 13 % kaikista vastaajista. Pienimmät ikäryhmät 50–54 –vuotiaat (noin 3 %) ja 55–59 –vuotiaat (noin 2 %) muodostivat yhteensä vain noin 5 % kaikista vastaajista.

Yli kuusikymppisiä vastaajia ei siis ollut lainkaan. Tämä on huomattava tuloksissa, sillä vanhemmilla ikäpolvilla voi olla erilaisia ja kenties vaikeampia syrjintäkokemuksia esim. johtuen kielitaidon ja koulutuksen puutteellisuudesta, koska nuoremmat täällä syntyneet ja peruskoulun käyneet oppivat todennäköisesti helpommin kieltä, mikä mm. helpottaa jatkokoulutukseen ja työhön pääsemistä, ja muuta elämää monin tavoin.

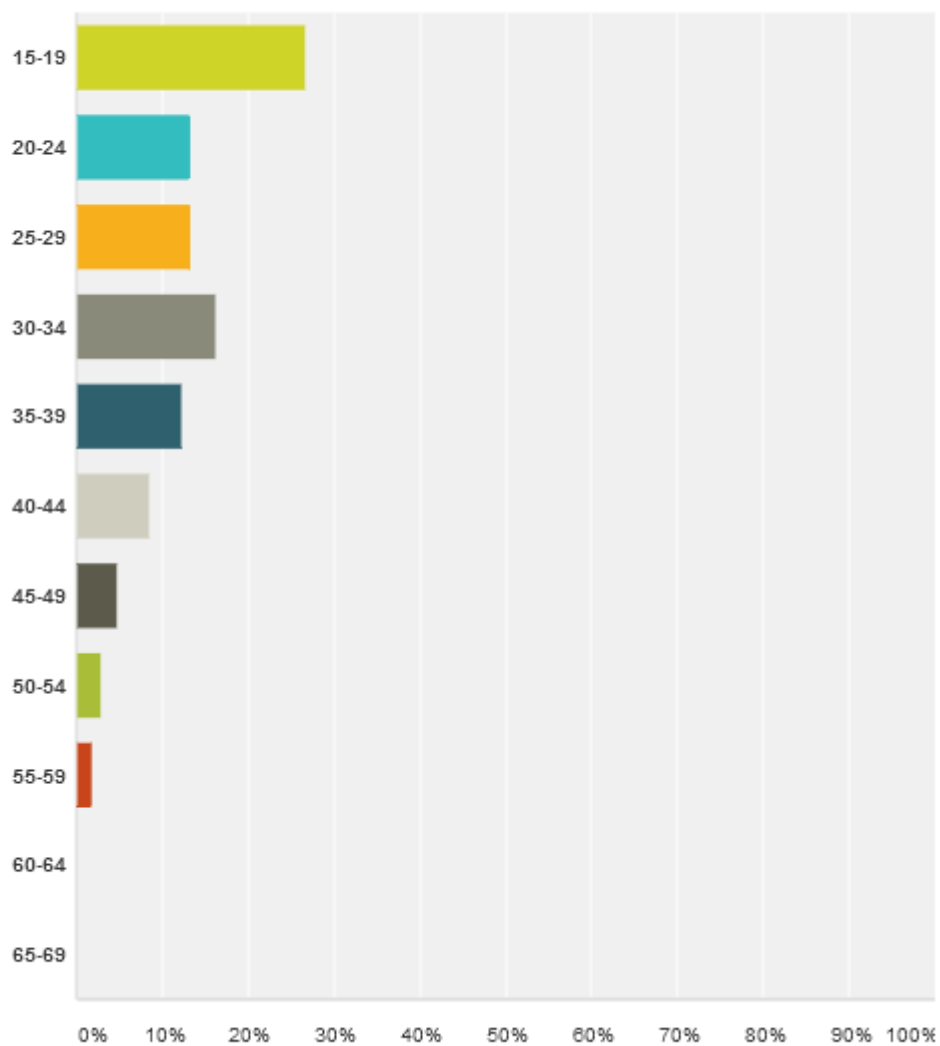
Tutkimukseen vastaajista suurin osa oli siis nuoria 15–39 –vuotiaita, jotka muodostivat karkeasti pyöristettynä noin 80 % vastaajista. Tämä heijastelee Suomen somalialaisväestön yleistä ikäjakaumaa: ”Suomen koko väestöstä ... 14 672 ihmistä ilmoitti taustamaakseen Somalian joulukuussa 2012. ... Suomen somalit ovat nuori väestöryhmä: 52 prosenttia (7 646) koko somaliväestöstä on alle 20-vuotiaita, 32 prosenttia (4628) on 20–39-vuotiaita, 14 prosenttia (2063) 40–59-vuotiaita ja vain 0,02 prosenttia (335) yli 60-vuotiaita.”³

³ At Home in Europe, Somalit Helsingissä – Somalit Europan kaupungeissa. 2014. Open Society Foundations. 27s.

<https://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/somalis-helsinki-fin-20140623.pdf>

Vastaajan ikä

Vastattuja: 105 Ohitettuja: 0

Taulukko 1.2

Vastausvaihtoehdot	Vastaukset
15-19	26,67% 28
20-24	13,33% 14
25-29	13,33% 14
30-34	16,19% 17
35-39	12,38% 13
40-44	8,57% 9
45-49	4,76% 5
50-54	2,86% 3
55-59	1,90% 2
60-64	0,00% 0
65-69	0,00% 0
Yhteensä	105

Taulukko 1.3

3. Koulutustaso

Kaikki tutkimukseen osallistuneet vastasivat kysymykseen koulutustaustasta. Vastausten perusteella **suurimmalla osalla vastaajista, eli karkeasti pyöristettynä noin 75 %:lla, oli koulutustaustanaan joko peruskoulu (noin 26 %), lukio (noin 23 %), tai ammatillinen peruskoulutus (noin 27 %)**. Noin 10 %:lla vastaajista oli koulutustaustanaan joko AMK-tutkinto (noin 6 %), tai alempi korkeakoulututkinto (noin 5 %).

Vastausten perusteella noin 7 %:lla ei ollut koulutusta ja noin 8 %:lla oli ylempi korkeakoulututkinto.

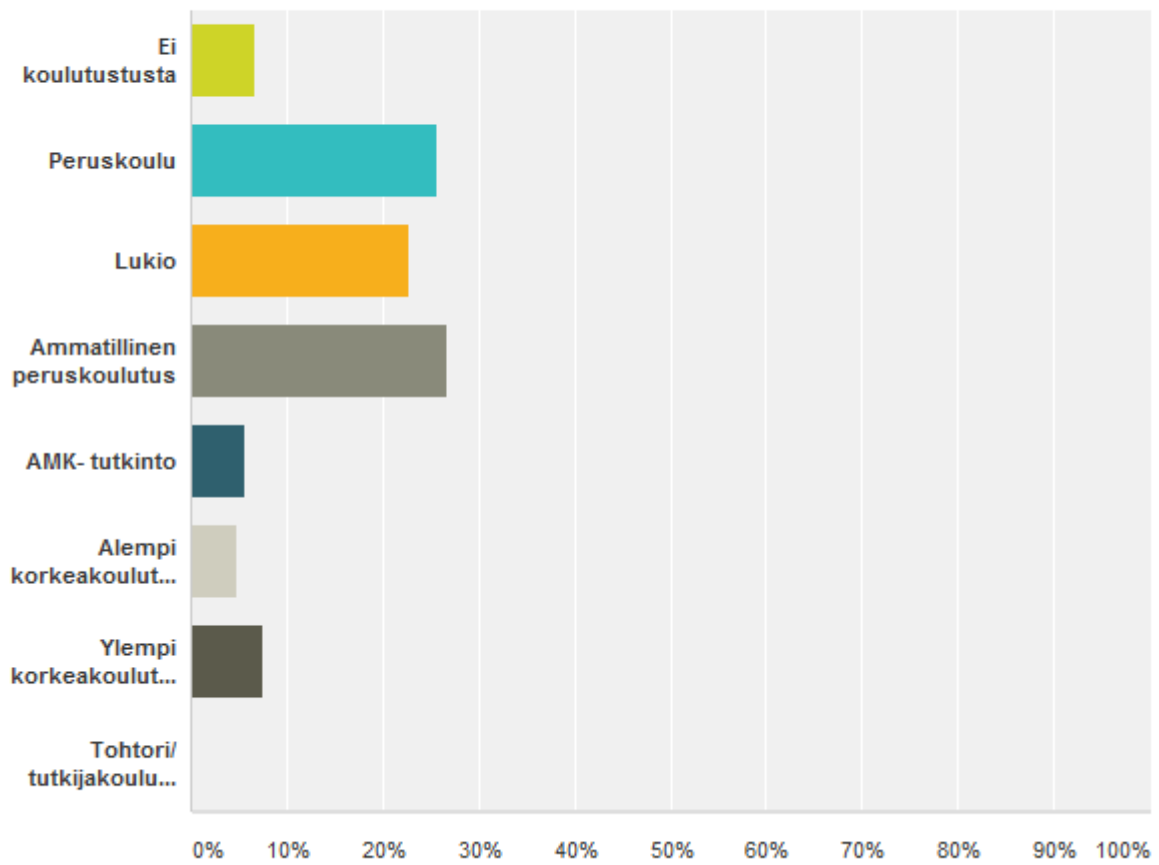
Tohtori- tai tutkijakoulutettavaa ei tässä tutkimuksessa tullut esille johtuen ehkä otannan pienuudesta, sekä somalialaisten (kuin myös suomalaisten) tohtori- ja tutkijakoulutettavien yleisestä suhteellisesta vähydestä. Näihin koulutustaustoihin voi osaltaan olla syynä myös se, että tutkimuksen ikäjakauma oli suhteellisen nuori, yli 80 % tutkimukseen osallistujista oli alle 40-vuotiaita. Myös aiempien tutkimusten mukaan somalialaisten määrä peruskoulun jälkeisissä koulutusasteissa laskee jyrkästi. ”Somalialaiset ovat suurimpia maahanmuuttajaryhmiä erityisesti päiväkodeissa ja peruskouluissa. Heidän määränsä laskee kuitenkin jyrkästi seuraavissa koulutusasteissa ja korkeakouluissa on vain hyvin vähän somalitaustaisia. Tutkimustulokset viittaavat siihen, että somalialaisten lasten koulumenestys on heikompi kuin muiden oppilasryhmien.”⁴

⁴ At Home in Europe, Somalit Helsingissä – Somalit Euroopan kaupungeissa. 2014. Open Society Foundations. 15s.

<https://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/somalis-helsinki-fin-20140623.pdf>

Koulutustaso

Vastattuja: 105 Ohitettu: 0

Taulukko 2.1

Vastausvaihtoehdot	Vastaukset
▼ Ei koulutustusta	6,67% 7
▼ Peruskoulu	25,71% 27
▼ Lukio	22,86% 24
▼ Ammatillinen peruskoulutus	26,67% 28
▼ AMK- tutkinto	5,71% 6
▼ Alempi korkeakoulututkinto	4,76% 5
▼ Ylempi korkeakoulututkinto	7,62% 8
▼ Tohtori/ tutkijakoulutettava	0,00% 0
Yhteensä	105

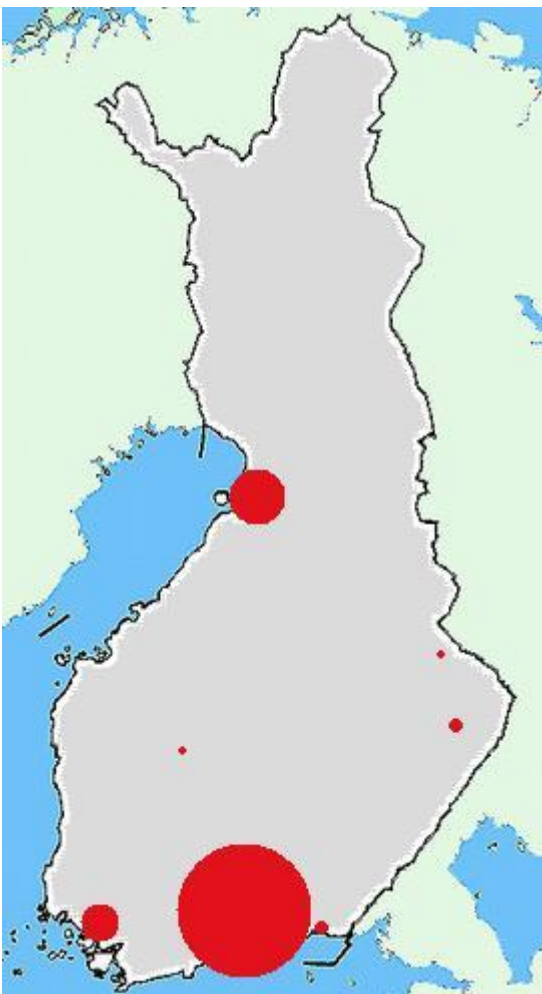
Taulukko 2.2

4. Asuinpaikkakunnat

Noin 5 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen asuinpaikkakunnasta ja noin 95 % vastasi kysymykseen. **Suurin osa vastaajista, noin 74 %, oli pääkaupunkiseudulta.** Tämä ei ole ihme, sillä puolet Suomen somialialaisväestöstä asuu Helsingissä.

Seuraavaksi suurin vastaajaryhmä oli Oulun seudulta: heitä oli noin 10 % vastaajista. Varsinais-Suomesta oli noin 5 % ja Pohjois-Karjalasta noin 4 % vastaajista. Lisäksi oli muutamia, tai yksittäisiä vastauksia mm. Tampereelta ja pienemmistä kaupungeista eri puolilta Suomea. Vastaajien asuinpaikkakunnat myös heijastelevat sitä, miten tutkimuksesta on informoitu mm. eri tiedotustilaisuuksissa ympäri Suomea.

Oheisesta kartasta näkyy tutkimukseen osallistujien maantieteellinen jakauma:

VASTAAJIEN KOHTAAMA SYRJINTÄ

5. Syrjintä etnisen taustan vuoksi

Lähes kaikki tutkimukseen osallistujat vastasivat kysymykseen kokemastaan syrjinnästä ja vain yksi ohitti tämän kysymyksen. Tutkimuksen mukaan vastaajista **noin 81 % sanoi tulleensa syrjityksi etnisen taustansa vuoksi ja noin 19 % sanoi, ettei ollut tullut syrjityksi.**

Tutkimusvastauksia analysoitaessa kokonaisuutena sisällön ja teknisten seikkojen perusteella (liittyen häirintävastauksiin), tässä kysymyksessä **ei-vastausten kohdalla saattaa olla kuitenkin noin 5 %:in virhemarginaali. Kaikki seikat huomioon ottaen ei-vastauksia lienee vain hieman yli 14 %.**

Taulukko 3

6. Syrjinnän laatu

Tasan 20 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen syrjinnän laadusta ja 80 % vastasi kysymykseen. **Suurin osa vastaajista (noin 93 %) oli kokenut sanallista nimittelyä ja kiusaamista. Noin 29 % vastaajista oli kokenut tönimistä ja pahoinpitelyä. Noin 11 % vastaajista oli kokenut tavaroiden vahingoittamista.**

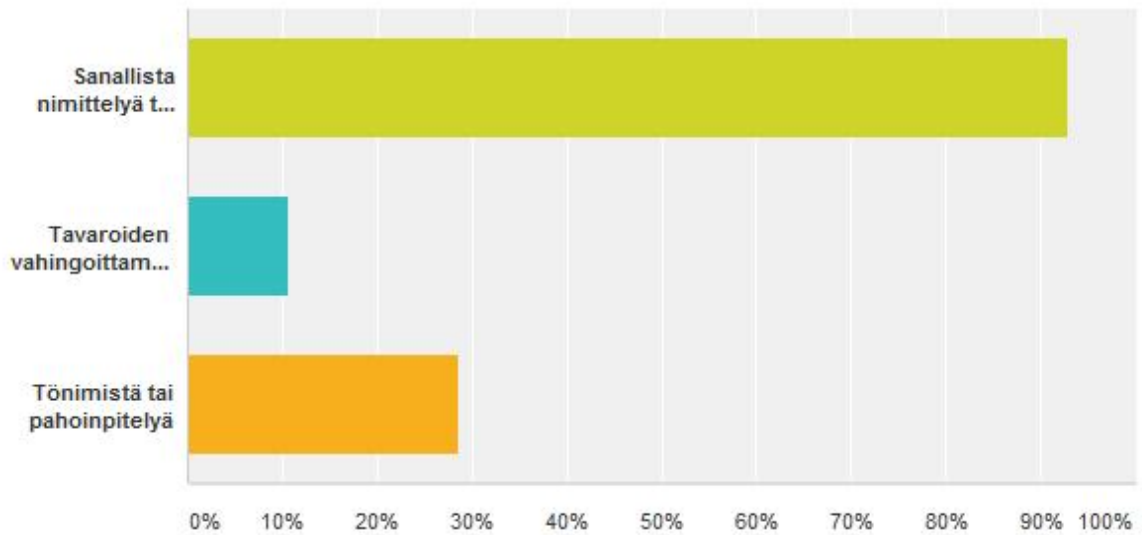
Lisäksi vastaajat olivat kokeneet mm. syrjintää työelämässä asiakkaiden ja työnantajien taholta: asiakkaat eivät kunnioita työntekijää ja jotkut humalassa olevat rasistiset asiakkaat ovat tehneet aiheettomia ilmoituksia ja perättömiä valituksia työntekijästä. Työnantaja on kuunnellut vain asiakasta, eikä ole edes kysynyt työntekijältä mitään, vaan on rangaissut tätä.

Tutkimukseen osallistujat kertoivat myös syrjinnästä pankissa ja vakuutustoimistossa. Heitä oli kohdeltu epäasiallisesti: palvelun tarjoamisesta oli kieltäydytty kulttuurin tai kielen takia, tai koska heillä ei ollut oikeita todistuksia (vaikka palvelun tarjoaja oli aluksi sanonut, että tietyt todistukset käyvät, mutta sitten ne eivät olleetkaan käyneet jostain syystä – toisin sanoen asiakkaalle ei annettu heti oikeita tietoja kaikista vaadittavista todistuksista ja yksityiskohdista, tai he ovat käyttäneet tekosyitä kieltäytyä palvelun antamisesta.) Jotkut tutkimukseen vastaajista eivät edes saaneet tietää, miksi joitakin palveluja ei heille annettu.

Lisäksi tutkimukseen osallistujat olivat kokeneet monenlaista syrjintää, niin suoraa, kuin epäsuoraakin. Väkivaltaisista syrjintäkokemuksista voi mainita mm. (aikuisen kyselyyn vastaajan) ryöstön yritys, sekä tilanne, kun nuorten ja alaikäisten kyselyyn vastaajien päälle oli heitelty esineitä.

Mikäli vastasit kyllä, millaista kohtaamasi rasismi/ syrjintä oli?

Vastattuja: 84 Ohitettuja: 21

Vastausvaihtoehdot	Vastaukset
Sanallista nimittelyä tai kiusaamista	92,86% 78
Tavaroiden vahingoittamista	10,71% 9
Tönimistä tai pahoinpitelyä	28,57% 24

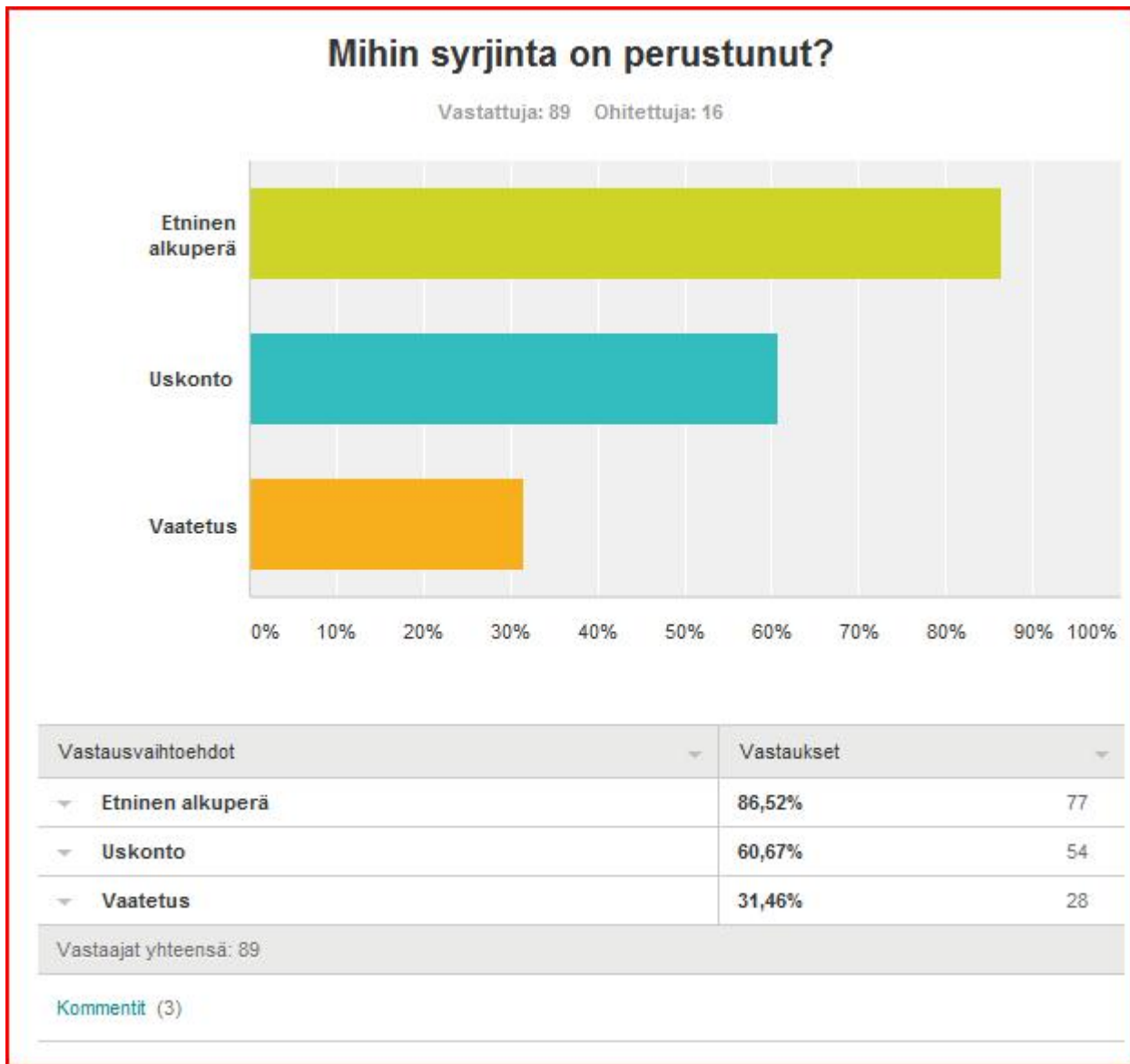
Vastaajat yhteensä: 84

[Kommentit \(11\)](#)

Taulukko 4

7. Syrjinnän perusteet

Noin 15 % ohitti kysymyksen syrjinnän perusteista ja noin 85 % vastasi kysymykseen. Vastausten mukaan **suurin syrjinnän peruste oli ollut etninen alkuperä (noin 87 %)**. Lisäksi noin 61 % vastaajista oli kokenut syrjintää uskonnon perusteella ja noin 31 % vaatetuksen perusteella. Tässä vaatetukseen perustuvassa syrjinnässä, kuten aiemmin tutkimuksessa on mainittu, voi sukupuolijakaumalla olla vaikutusta, koska vain noin 40 % vastaajista oli naisia. Lisäksi syrjintää oli koettu ihonvärin, mielipiteiden ja osaamisen perusteella.

Taulukko 5

8. Syrjintäkokemuksia

Kysymys nro. 8: ”Kuvaile yksi tilanne viimeisen vuoden ajalta, jolloin olet kokenut tulleeesi somalialaistaustasi vuoksi syrjityksi? (Miksi kyseessä oli mielestäsi syrjintä etnisen alkuperäsi vuoksi?”

(Vastattuja: 49, Ohitettuja: 56)

Noin 53 % ohitti kysymyksen syrjintäkokemuksista ja noin 47 % vastasi kysymykseen. Kysymykseen vastaajat olivat viimeisen vuoden aikana kokeneet tulleeensa syrjityksi somalialaistaustansa vuoksi monin tavoin. Heitä oli mm. haukuttu ”neekeriksi”, ”Vn somaliksi”, ”apinaksi”, ”sossu-pummiksi”, ”raiskaajaksi” ym. Myös vaatetuksen ja huivin käytön vuoksi oli haukuttu. Nimittelyä ja haukkumista oli tapahtunut kaduilla, juna-asemilla, metro- ja bussipysäkeillä, julkisissa liikennevälineissä, kouluissa, työpaikoilla, naapurustossa jne. Kyselyyn osallistujat mainitsivat myös kokeneensa syrjintää asunnon- ja työnhaussa. Vastaajien keskuudessa oli myös koettu epäasiallista kohtelua pankeissa, vakuutustoimistoissa, virastoissa, kouluissa, kaupoissa, työpaikoilla, sekä vakavampia väkivallan tekoja ja uhkaa.

Vastaajien kertomusten mukaan jotkut kokemukset ovat olleet heille pelottavia, traumaattisia ja normaalia elämää rajoittavia. Myös perheen yhdistämisasiossa sosiaalitoimisto ja pankit ovat toimineet erittäin epäinhimillisesti pompotellessaan asiakasta paikasta toiseen ja evätessään ruokaan ja elämiseen tarvittavan toimeentulotuen lapsilta – vedoten paperilla näkyviin lainarahoihin, joita perheen isä oli joutunut lainaamaan ystäviltä ja sukulaisilta lasten matkoja varten heidän tullessaan Suomeen perheen yhdistämistä varten. Tämä on erityisen epäinhimillistä ja käsittämätöntä, kun ottaa huomioon, että kyseessä on ollut lapsia, joiden tulisi olla valtion erityisessä suojelun ja tuen piirissä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan.⁵ Samaisessa sopimuksessa puhutaan mm. myös lasten oikeuksista vanhempiinsa, sekä perheen jälleenyhdistämisestä. Lapsen oikeuksien sopimus on valtioita sitova ihmisoikeussopimus.

Seuraavassa otteita kokemuksista syrjinnästä viimeisen vuoden ajalta:

”Bussikuski sanoi minulle, että tänne eivät neekerit tule”

55-59-vuotias nainen

”... marna Gaari ayaa la igu dhufan gaaray iyadoo wadadu ii furantahay aniga dib ayaan uga booday kedibna farta dhexe ayay kor u taageen.hadii aanan ka boodi lahayn waa igu dhufanlahaayeen.”

käännös suomeksi:

”... Toisen kerran kävelin suojatietä pitkin ja valo oli vihreä jalankulkijoille, siitä huolimatta eräs auto ajoi minua päin eikä jarruttanut. Jouduin lähtemään ripeästi pois sen edestä, muuten auto olisi osunut minuun. Lisäksi autosta näytettiin minulle keskisormea.”

45-49-vuotias mies

”Olen perhe mies, ennen olen asunnut Suomessa yksin ja minun lapset asuivat Somaliassa. Tämän vuoden aikana sain hyväksy paperit että minun lapset voivat muuttaa Suomeen ja asua minun

⁵ Yleissopimus lapsen oikeuksista

<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

kanssa. Minun piti järjestää niiden matkaliput Suomeen IOM:n kautta, IOM lähetti minulle laskun lasten matkakuluista noin 1800 euroa, minulla ei ollut tuo verran rahaa tilille, olen pyytänyt kavereilta ja sukulaisista autamaan, lopuksi olen saanut ne rahat. Otin mukaana IOM lasku ja kävin pankissa kassan puolella maksamaan se lasku, pitkä jonotus jälkeen, minun vuori tuli, olen antanut kassahoitajalle se lasku, se kysyi millä maksan, sanoin maksan käteisellä, kassahoitaja pyytänyt henkilötodistus olen antanut passia, hän sanoi hetkinen se kävi taka huoneessa, vähän aika jälkeen tuli takaisin kassahoitaja sanoi että en voi maksaa laskua heidän pankissa ja ehdoti käydä toisessa Pankissa. Lähdin pois sieltä ja kävin toisessa pankissa taas oli jonoa ja jonitin, toisessa Pankissa taas samaa ne ei hyväksynyt maksaa minun laskua, taas kävin kolmas pankkia samaa juttu, tulin tosi vihaiseksi koska ilman syytä minulla ei ole tarjottu perus palvelua niin kuin muutkin, Ihmitelin miksi kaikki vihaa minut? Minulla oli tiliä (salattu) pankissa seuraava päivänä kävin (salattu) pankin automaattilla ja laitoin kaikki rahat ja maksoin IOM:n lasku automaatti koneen kautta. Lapset tulivat Suomeen, sitten sen jälkeen olen hakenut toimeentulotukea lapsille ja koko perheelle sosiaalitoimistosta, yleensä toimeentulihakemuksessa liitetään pankin tiliote ja olen laitanut minun tiliote sosiaalitoimistoon. Kun toimeentulutuen päätös tuli sosiaalitoimisto on huominnut 1800 euroa on tullut minun tilille ja he laskivat niin kuin tulona, minulle annettiin päätös että minulla on riittävä tulo että ne ei myönnä minulle mitään tukea ja ne rahat riittää muutamia kuukausia. Ilmoitin että tämä oli lasten matkalipujen kustannukset, ja olen lainanut nämä rahat jota minun pitää maksa takaisin. Lopuksi ne eivät hyväksyneet ja minulla jai ilman tukea. Ne pankit joita kävin olivat (salattu, salattu ja salattu). Minusta tuo oli syrjintä pankista ja epäasiallinen kohtekua sosiaalitoimistosta. Varmaan lapset jää ilman ruoka tai jonotaan leipä kerräyksiä.”

40-44-vuotias mies

”Pesulassa tapahtunut tapaus. Henkilö oli pesemässä mattoja mattojen pesuhuoneessa ja minä olin vaatteiden pesuhuoneessa pesukoneiden luona ja osa vaatteistani oli vielä maassa. Henkilö työnsi luudalla likaista vettä minun vaatteeni päälle.”

35-39-vuotias mies

”Waxay ahayd goor maqrib ah waxaan taagnaa meel busteejo ah, waxaa halkaa ila soo istaagay nin finish ah oo markii uu I arkay bilaabay in uu I caayo, aflagaado uu ii gaysto inkastoo aanan u jawaabin hadna wuxuu doontay ul wayn uu markaa doonayay in uu igu dhufto laakiin nasiib wanaag inta uu u shaa soo watayba waxaa ii yimid baskii aan sugayay oo aan halkaas oga bartiireeyay.”

käännös suomeksi:

”Oli iltapäivä ja seisoin bussipysäkillä kun minun viereen tuli seisomaan suomalainen mies. Huomattuani minut hän alkoi haukkua minua ja nimitellä minua. En vastannut hänelle olleenkaan, jonka jälkeen hän haki ison kepin läheltä. Minun onnekseni bussi tuli sillä välin, kun hän ole kävelemässä minua kohti.”

30-34-vuotias mies

”Minun poika 9.v antoi bussikuskille 20 eroa mutta bussikuski mies haukkui pojille neekeriksi, apinaksi ja Somali, et sai raha takaisin koska, Somalit ei osta lippua se on ensimmäinen kertaa te maksatte!!!!. Oikeasti , ei kai ketään kutsuta tai haukuta enkä ymmärrä miksi joku nimitellä ihminen apinaksi tai neekeriksi.2015 Muistan kerran kun mies sanoi minulle hei apina mene takaisin mistä tulit!!!.”

30-34-vuotias nainen

”Syljetty päälle, sanottu Vn somali”

30-34-vuotias nainen

”...Minulla ei ollut ongelmia naapureiden kanssa mutta lähialueella oli aivan kamala tilanne, ei päivä mennyt ilman nimittelyä jopa vakivalta. Minun suurin ongelma oli myyjien kanssa lähikaupoissa, siellä löytyy (salattu, salattu ja salattu). Alussa ei ne halunnut tervehtiä minua eikä puhua minulle ja välillä käytäytivät epäasiallista. Ajan kanssa lopuksi olen saanut epävirallinen porttikielto koska joka kerta kun haluan käydä ostamassa, he uhkailevat soittamaan vartija ja poliisia, ja joskuskin vartija oli paikalla jo. Aika monta kerta jäin ilman ruokaa ja elätä epähygieenistä koska ei ollut mahdollista osta mitään. Silloin minulla on ollut pelko, trauma ja ikäväolo. Minä en tiennyt miten tämä asia voisi hoitaa. Minä pelkään Poliisista ja vartijoista ja en ole tiennyt minun oikeus, aina luulin että kauppias on aina oikein ja sen mukaan poliisit ja vartijat toimivat, toinen ongelma on että en osaa hyviin kieltä ja joka tapauksessa tuln mieleen että ne myyjät aina voittaa, ja muut ihmisetkin kuuntelevat niille. Pelon ja nälän takia en saanut unta monia öitä ja siksi sairastuin pahasti. Tämä on ensimmäinen kertaa, puhun asiasta ja olen kertonut muille. Tämä onnistui kun kävin erään syrjintä ja rasismivastaisesta tapahtumasta sain tietoa että jokaisella on oikeus. Minun kaverit ja tuttuja tiesi asiasta mutta aina he sanoivat että menen jonnekin muulle, tämä ei ollut mahdollisuus koska ilman apua en pystynyt hoitamaan oma asiaa ja samalla olen pienituloinen. Monesti kaverit ovat auttaneet minua ja muutama kerta kun ne tajusi minun tilannetta, he soittivat ja ilmoittivat minun tilanne sosiaalitoimistolle. ...Minä halusin kertoa minun kokemusta rasismista, kun sain tietoa että voi puhua ja keskustella mitä tahansa, koska Suomessa on vapaamaa. Olisi hyvää jos tietäisin ja tajusin aikaisemmin.”

25-29-vuotias mies

”Taksikuljettajana kyllä aina kuulen suorat sanat mikä on sinänsä hyvää, mutta ei jaksu joka neljännen asiakkaan kohdalla. Samaa kaavaa aina kysytään, "mistä olet kotoisin" Sanon Somaliasta ja hetken hiljaisuutta sitten asiakas sanoo "hyvää ku teet töitä" Tai kysyy "olet oikeasti somali ja teet töitä"? Tosin jälkimmäisestä kuulee yleensä maalaiselta!!”

25-29-vuotias mies

”Työkaveri sanoi minulle" neekeri "ja ilmoitin asiasta Esimiehelle mutta Esimies ei tehnyt asiasta mitään. Työpaikani vessassa kirjoitettu Islamin vastaan viestiä aina.”

25-29-vuotias mies

”Yleensä syrjintä tapahtuu työhön saanti ja asunnon saanti esimerkiksi kun täytetään työhakemuksen ja asunnon hakemuksen täyttäminen välillä on vaikea saada työpaikan sekä asunnon nimeni tai etnisen alkuperäni perusteella. Mutta jos nimeni olisi Matti meikäläinen tilanne olisi erilainen, silloin olisi helpompi saada työpaikan sekä asunnon.”

25-29-vuotias mies

”Kävin (salattu) pankkissa ..., halusin avata pankkitiliä ja saada pankkitunnukset. Rouva joka oli siellä sanoi että minun pitää varata aikaa, en voi tulla näin ja avata tiliä, minä sanoin ok varata minulle aikaa, hän varasi minulle aikaa ja samalla hän kysyi jos minulla on toinen pankkitiliä, kerroin kyllä minulla on pankkitiliä mutta haluan tulla asiakaaksi teille, sitten sanoi ei se mitään

mutta minun pitää irrota toisesta pankista ja sen jälkeen he avaavat minulle uusi tiliä, sopivitiin näin. Seuraavana päivänä kävin minun entisen pankkia ja olen sulkenut minun pankkitiliä, irrotin pankista ja nostin minun rahat pois. Muutama päivän jälkeen oli minulle varattu aika ja kävin taas (salattu) pankissa kaverin kanssa. Täällä kertaa virkailijana oli mies, tervehdyksen jälkeen olen antanut minun ajokortti, sitten mies hymyili ja sanoi tämä ajokortti ei auta, mitä? huusin sille. "Tämä ajokortti emme voi aukesta sinulle pankkitiliä" mies sanoi. Sitten olen kertonut mitä sovitiin rouvan kanssa silloin hän oli varaamassa aika minulle pankissa, myös olen kertonut että irrotin toisesta pankista. Joka tapauksessa mies sanoi se ei kuulu hänelle mutta hänen mielestä hän on tekemässä oma töitä ja minun ajokortti ei ole mitään hyvää sitten näytin muukalaispassia, se naurooi minulle ja sanoi ajokortti olisi parempi kuin tämä. Minua itketti ja lähdin pois sieltä"

20-24-vuotias nainen

"Olen käynyt (salattu) vakuutus yhtiössä ...halusin vakuutta oma vuokrasuntoni olin mukaan minun mies puoliso tulkkina ja avustajana, kun oltiin siellä he sanoivat että ne ei myydä minulle vakuutus palvelua koska en osaa suomen kieltä sujuvasti. Sanoin on totta siksi minulla on avustaja jos en ymmärrä jotakin hän auttaa minulle. Myyjä sanoi että ei se hyväksy olenkaan, minusta tuntui että se oli syrjintä syynä etnisen tausta ja minun kulttuurin takia on kieleTTY perus palvelua."

20-24-vuotias nainen

"Olin (salattu) kassalla kun, keski-ikäinen suomalaisnainen joka sattui olemaan kassan jonossa edessäni heitti minua korilla. Hän ei sitä pyytännyt anteeksi vaan lähti tiehensä. Kuuluu myös varmaan suomalaiseen yhteisöön että asioihin ei puututa ellei se koske sinua. Nimittäin kukaan ei siinä sitten sanonut mitään vaan tuijottelivat ihmeissään. Ennakkoluulot taitaa olla yksi syy miksi nimitellään yms mutta siihen ei saisi olla varaa ennen sai, mutta ei nyt. Siihen vaikuttaa varmaan se että Somalina olemisen lisäksi olen muslimi ja nainen, eli voin olla vihattu molemmista syistä tai sitten yhdestä. Vaikka olen syntynyt Suomessa niin en tunne oloani turvallisiksi tai halutuksi täällä."

20-24-vuotias nainen

"Mua kiusataan/syrjitään koulussa, Mulla ei ole kaveria. Koulussa,minua haukutaan muslimiksi..."

15-19-vuotias tyttö

"minua on aikoinaan taistani vuoksi jätetty paitsi joistakin asioista joihin olisin halunnut päästä."

15-19-vuotias poika

"Minua oli syrjitty pienen kun tulin suomeen ja aloitin koulu ja myöhemminki minua on syrjitty yhden sairauden takia jonka joskus menee tunteisiin ja itken"

15-19-vuotias poika

"koulun vararehtori ei antanut minun vaihtaa valinnaisaineita, mutta hän antoi muitten vaihtaa valinnaisaineita"

15-19-vuotias tyttö

”Eräänä päivänä nousin tyhjään bussiin, jonka kuskina oli pitkä ruskeahiuksinen suomalaismies. Olin bussissa vain pari minuuttia kunnes oli aika jäädä ja painoin stop nappia. Noustessani seisomaan otin tukea yhdestä niistä pylväistä ja painoin samalla vahingossa rattaiden stop nappia josta kuski suuttui todella paljon ja alkoi huutaman. Kerroin painaneeni nappia vahingossa mutta hän vain jatkoi huutamista ja alkoi heittämään rasistisia kommentteja "saatanan neekeri" "mene takaisin somaliaan" "oppikaa käyttäytymään meidän maassamme" ja muuta. Hän päätti olla avaamatta ovea minulle, mutta onneksi bussiin nousi muita ihmisiä jolloin pääsin ulos bussista siinä samalla. Itse olen puoliksi suomalainen (äiti on suomalainen ja isä somalialainen) ja koska pukeudun islamin mukaisesti käyttäen huivia ja hametta, tiedän että syrjiminen johtuu varmasti ainakin osittain tästä.”

15-19-vuotias tyttö

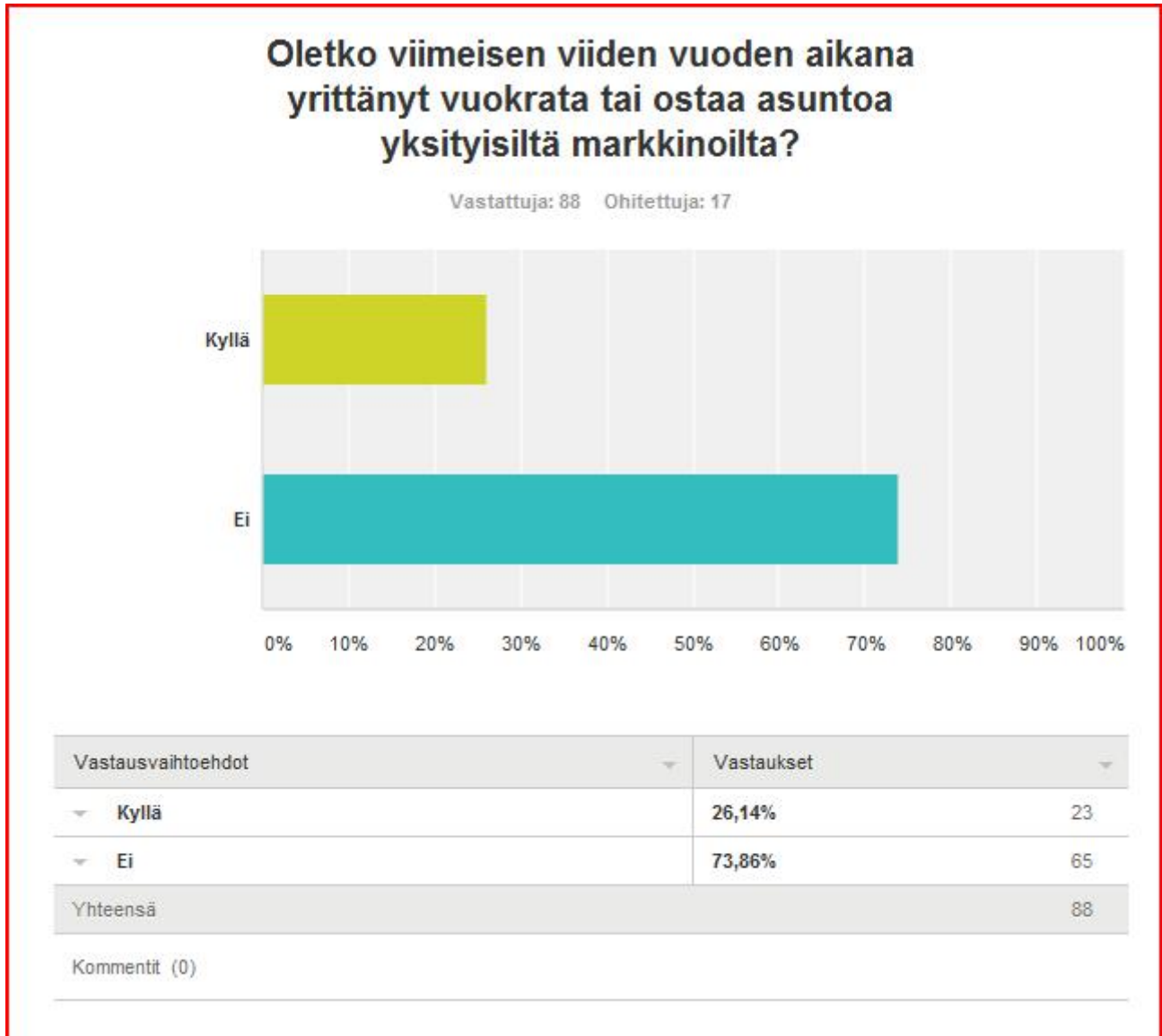
”se henkilö oli heittänyt ilman syyttä tai mitään sanomatta kalja tölkkiä täysillä minun ja pikkusiskoani kohden ja sanonut vaan ainoastaan menkää takas sen jälkeen eikä kertonut mikä oikeutti häntä tekemään sitä.”

15-19-vuotias tyttö

SYRJINTÄ ASUNTOMARKKINOILLA

9. Asunnon osto tai vuokraaminen viimeisen viiden vuoden aikana

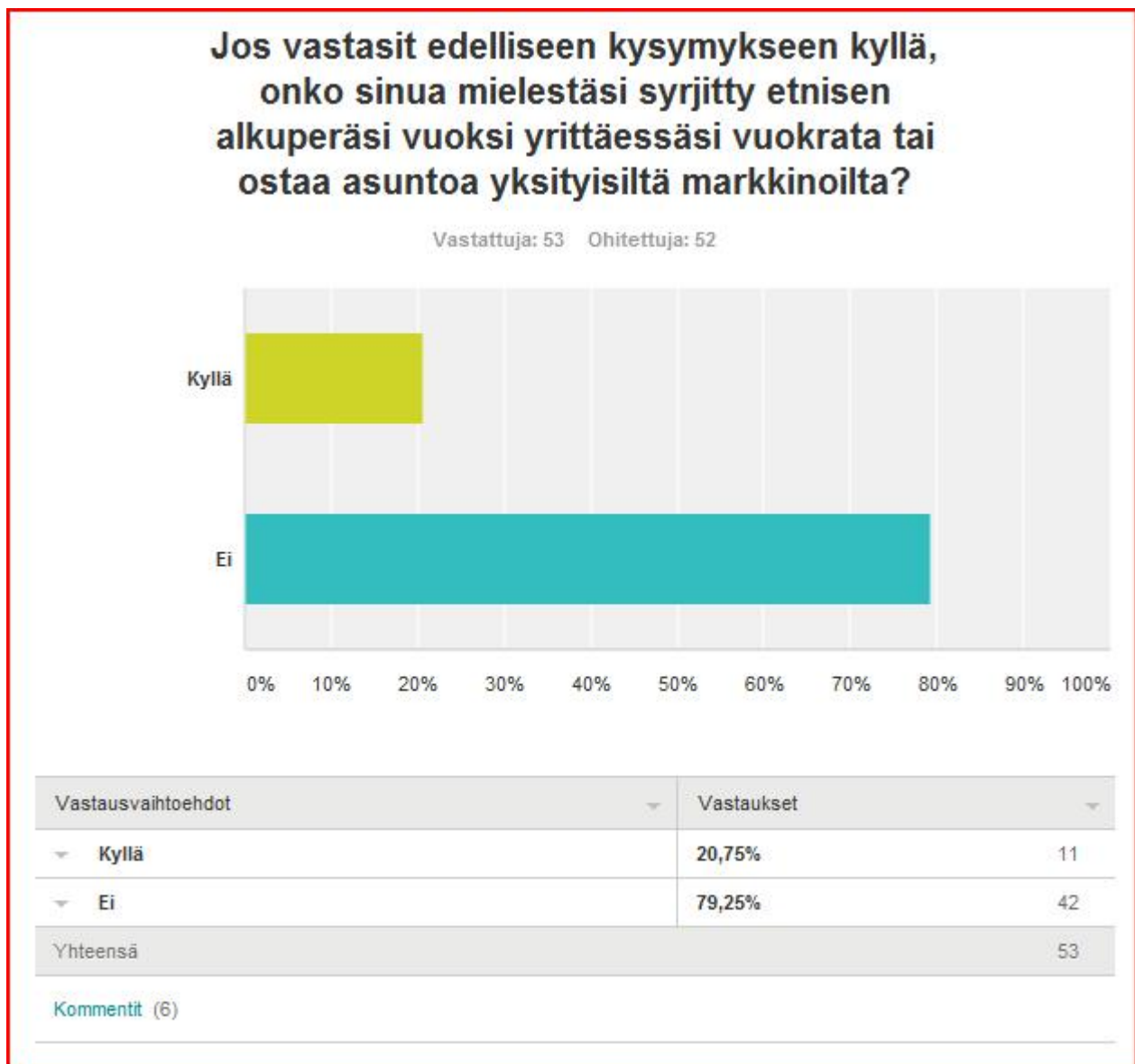
Noin 16 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen asunnon vuokraamisesta ja ostosta, ja noin 84 % vastasi kysymykseen. **Noin 26 % vastaajista oli viimeisen vuoden aikana yrittänyt vuokrata tai ostaa asunnon yksityisiltä markkinoilta ja noin 74 % vastaajista ei ollut.**

Taulukko 6

10. Syrjintä yksityisillä asuntomarkkinoilla etnisen alkuperän vuoksi

Vain noin puolet tutkimukseen osallistujista vastasi kysymykseen ovatko he kokeneet syrjintää ostaessa tai vuokrattaessa asuntoa. Kysymys oli alun perin tarkoitettu vain niille, jotka olivat edelliseen kysymykseen (asunnon vuokraus- ja ostoyrityksestä yksityisiltä markkinoilta viimeisen viiden vuoden aikana) vastanneet kyllä. Heitä oli edellisessä kysymyksessä vain 23 henkeä (noin 22 % tutkimuksen kaikista osallistujista), mutta nyt tähän kysymykseen vastasi 53 henkeä (noin 50 % tutkimuksen kaikista osallistujista). Eli nämä ylimääräiset vastaajat todennäköisesti vastasivat kysymykseen aiempien (kuin viimeisen viiden vuoden aikana saatujen) kokemustensa perusteella, tai julkisten asuntomarkkinoiden perusteella. Näistä tähän **kysymykseen vastanneista noin 79 % ei ollut kokenut syrjintää etnisen alkuperän vuoksi yrittäessään vuokrata tai ostaa asuntoa yksityisiltä markkinoilta ja noin 21 % oli kokenut syrjintää.**

Taulukko 7

Kokemuksia syrjinnästä asuntomarkkinoilla:

”ei ole antanut monia vaihtoehtoja kuin muillekin.”

50-54-vuotias mies

”Ulkomaalaisen on äärimmäisen vaikea saada vuokrattua asuntoa vaikka olisi valmis maksamaan koko vuoden vuokrat etukäteen. Kysellään mitä milloinkin tiettyä lappua ja sen jälkeen kerrotaan se kuuluisa "katsotaan". Kaverini joka on puoliksi britti ja puoleksi suomalainen kesti saada asuntoa muutaman päivän, ja minulle taasen melkein 9kk. Vaikka meille oli samanlaiset hakukriteerit ja minulla oli jopa parempi palkka. Yhdestä vuokra-asunto yhtiöstä jopa kerrottiin suoraan, ettei mielellään vuokrata somalialaisille, koska heillä on paljon lapsia ja he mm tuhoavat asuntoja huonoon kuntoon. Yritin ja mietin aloittaa oikeustoimet kyseistä firmaa kohtaan.”

30-34-vuotias mies

”soittaessani kun kerron nimeni, vastaanottajan äänen savu muuttuu ja huomaan, ettei hän halua vuokrata minulta mitään vaan haluaa saada puhelu loppumaan mahdollisimman nopeasti”

25-29-vuotias mies

”Sanoivat suoraan etteivät vuokraa tummaihoisille.”

25-29-vuotias mies

”Heti ,kun on tullut asunto näyttelyyn ja paljastut somaliksi ei enää halua vuokrata asuntoa.”

20-24-vuotias nainen

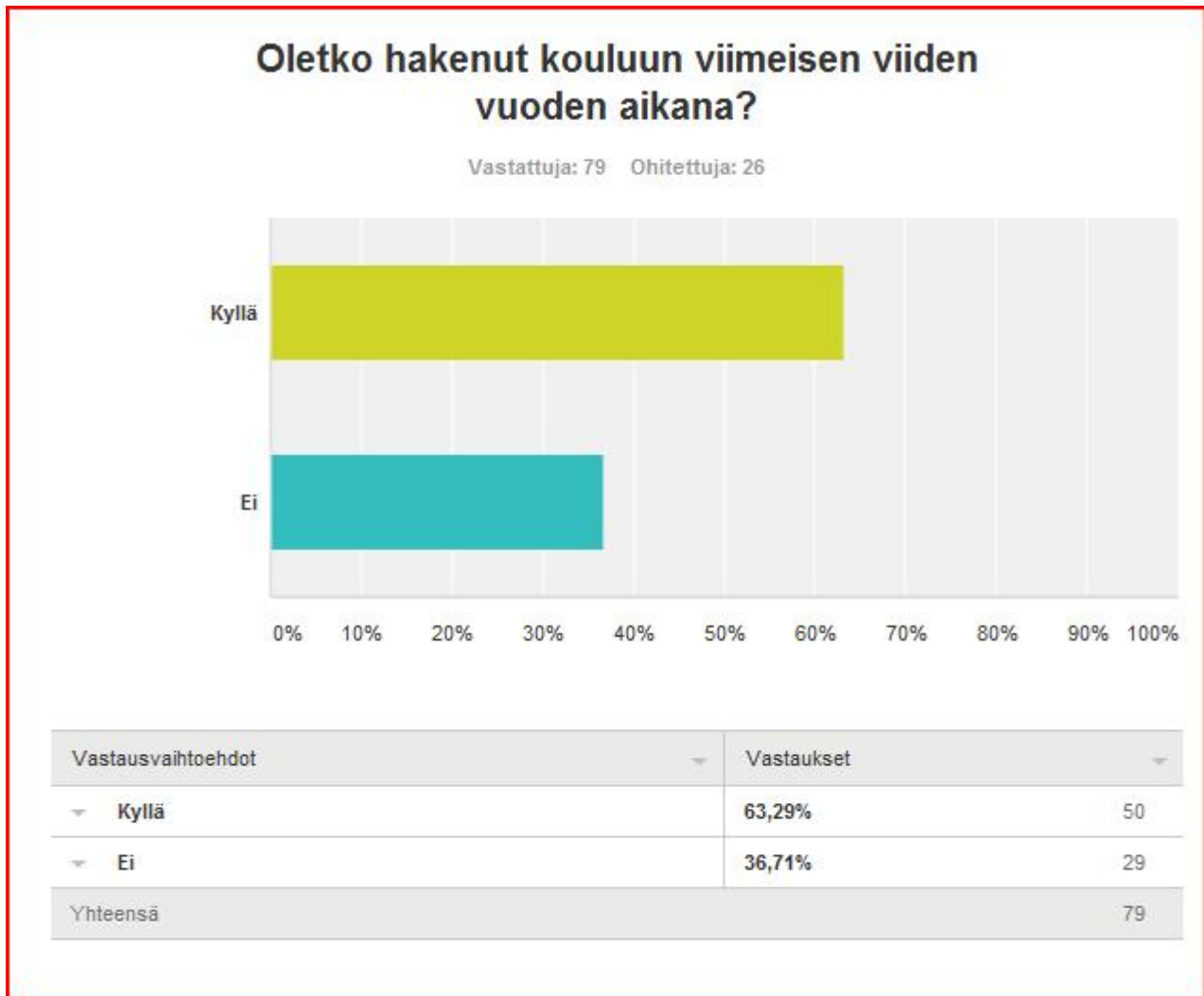
”Ihon värisiä syrjintöjä ja maan taustoista syrjintää”

15-19-vuotias poika

SYRJINTÄ KOULUTUKSESSA

11. Koulutukseen haku viimeisen viiden vuoden aikana

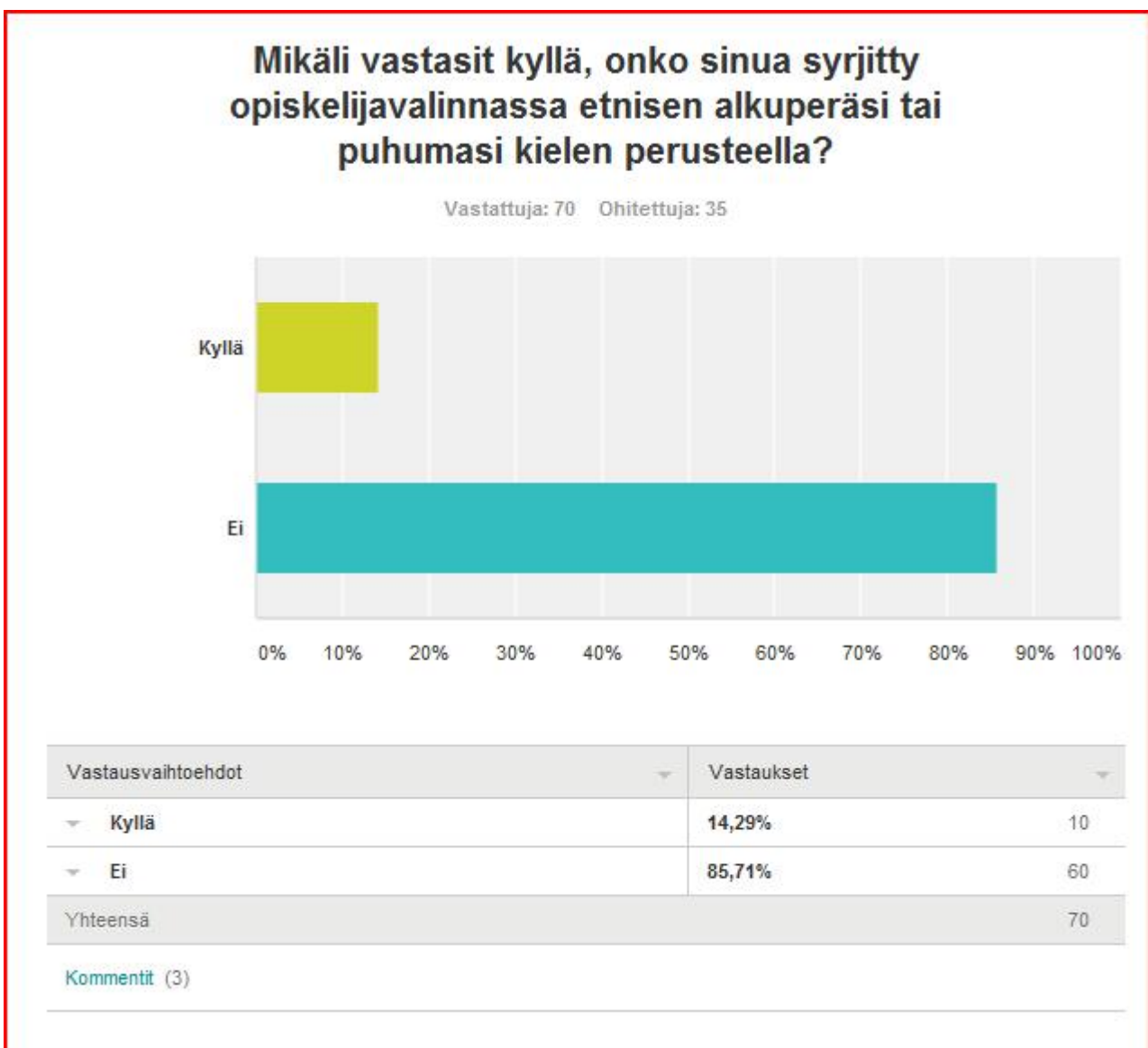
Noin 25 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen koulutukseen hakemisesta ja noin 75 % vastasi kysymykseen. Heistä noin 63 % oli hakenut kouluun viimeisen viiden vuoden aikana ja noin 37 % ei ollut.

Taulukko 8

12. Syrjintä opiskelijavalinnassa

Noin 33 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen syrjinnästä opiskelijavalinnassa ja 67 % vastasi kysymykseen. Tämäkin kysymys oli alun perin tarkoitettu edelliseen kysymykseen myönteisesti vastanneille, eli 50 hengelle (noin 48 % tutkimukseen osallistujista). Tähän vastasi kuitenkin 70 henkeä (noin 67 % tutkimukseen osallistujista). He ilmeisesti vastasivat kysymykseen aiempien kuin viimeisen viiden vuoden kokemustensa perusteella. **Kysymykseen vastaajista noin 86 % ei ollut kokenut syrjintää opiskelijavalinnassa etnisen alkuperän tai puhumansa kielen vuoksi ja noin 14 % oli kokenut syrjintää.**

Taulukko 9

Kokemuksia opiskelijavalinnassa:

”kuin opiskelijat älä aste tai yläaste yleensä opettajat innoittunut (kertoivat) älä mene lukion koska on vaikea koulua sitten nuoret on uskoa, tämä on erittäin rasistia Suomessa”

25-29-vuotias mies

”Minulla on muutama kokemus koulusta syrjintä. ...hakenut yhdenvertaisuusvaltuutta apua en saanut tarpeeksi auttava. Joskus mietin älä tee mitään välitystä koska minulla on kokemus oikeusapua ja vähemmistövaltuutta/yhdenvertaisuusvaltuutta...”

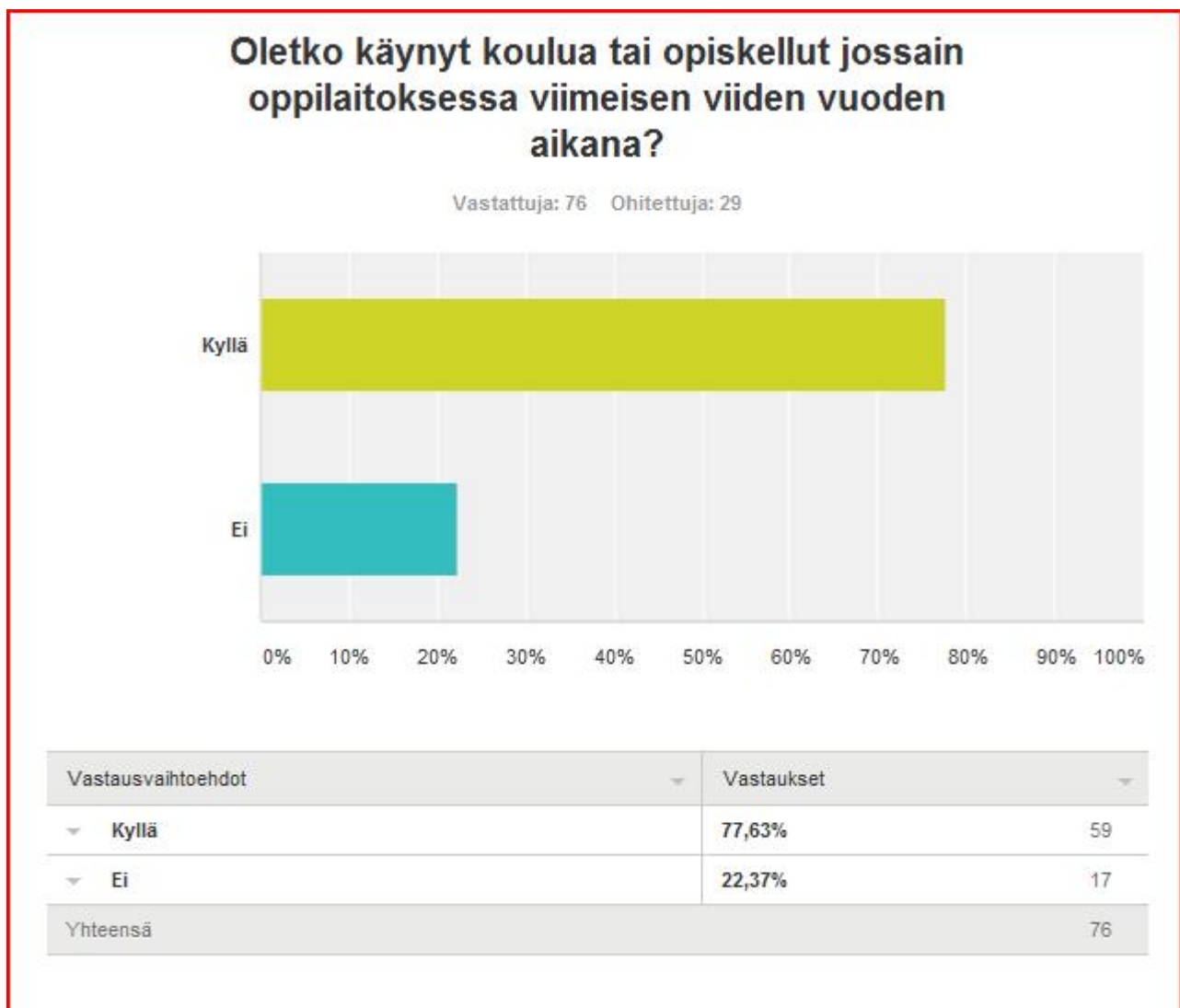
15-19-vuotias poika

”Viimeksi hakenut koulun ja en päässyt, olen saanut kirjallisesti että kielitaiton ei riitä, koska minulla on S2. Jos suomenkieli olisi äidin kieli varmaan pääse toki koulun!”

15-19-vuotias poika

13. Koulutus viimeisen viiden vuoden aikana

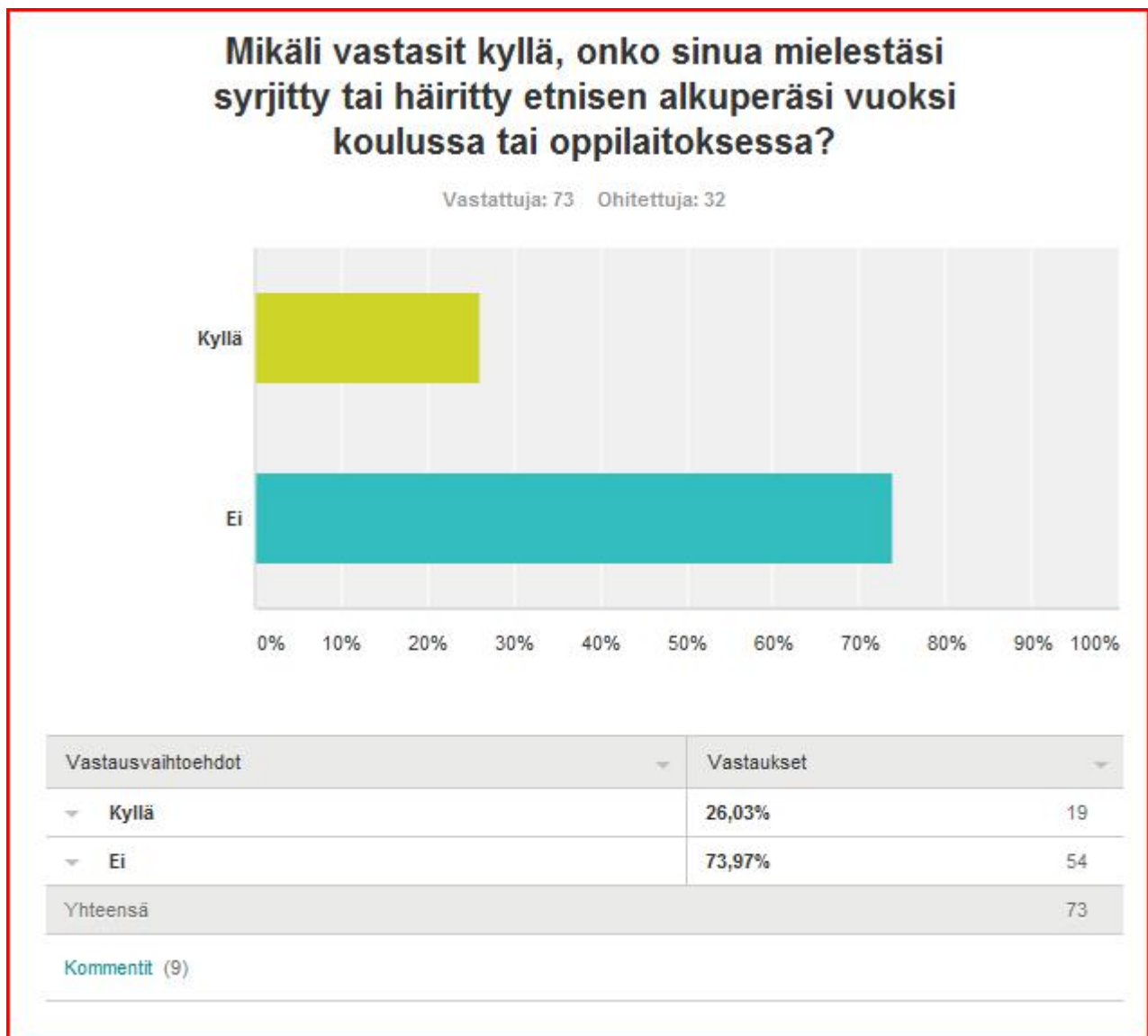
Noin 28 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen koulutuksesta ja noin 72 % vastasi kysymykseen. Näistä noin 78 % oli käynyt koulua tai opiskellut jossain oppilaitoksessa viimeisen viiden vuoden aikana ja noin 22 % ei ollut käynyt koulua tai opiskellut jossain oppilaitoksessa kyseisenä aikana.

Taulukko 10

14. Syrjintä oppilaitoksessa

Noin 30 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen syrjinnästä oppilaitoksessa ja noin 70 % vastasi kysymykseen. Tässäkin kysymys oli alun perin tarkoitettu vain niille, jotka olivat vastanneet edelliseen kysymykseen kyllä. Heitä oli edellisessä kysymyksessä vain 56 % kaikista tutkimukseen osallistujista. Joten oletettavaa on, että nämä ylimääräiset 14 %, jotka vastasivat tähän kysymykseen syrjinnästä oppilaitoksessa, pohjasivat arvionsa aiempiin yli viiden vuoden takaisiin kokemuksiinsa. Kysymykseen vastanneista **noin 74 % ei ollut tullut syrjityksi tai häirityksi etnisen alkuperänsä vuoksi koulussa tai oppilaitoksessa ja noin 26 % oli tullut syrjityksi tai häirityksi.**

Taulukko 11

Kokemuksia syrjinnästä oppilaitoksessa:

”Koulussa jotkut oppilaat jotka olivat henkeen ja vereen "isänmaalliset" pohtivat kovasti kumpi on oikeasti pahempi. somali vai mustalainen, jälkimmäiseen viittasivat suomen romaneihin. Heitä ei edes kiinnostanut, että armeijaa on käyty ja sodan syttyessä olemme kaikki rintamalla suomen lippu olkapäessä ihonväristä riippumatta puolustamassa tätä maata jonka kaikki kutsumme "isänmaaksi”.

30-34-vuotias mies

”Kaikki lukion opettajat olivat kivoja ja hyviä ammattissaan enkä tuntenut niiden kansa asiossani minkäänlaista synjintää paitsi yhden keski-ikäisen naisen kohdalla!! Onneksi vaihdoin toisen opettajan kurseille ja siinä se loppui!”

25-29-vuotias mies

”On ollut niitä oppilaita jotka sitten huutelivat törkeyksiä koulun käytävällä. Yleisin mitä ne siellä sitten visersi oli "vitun neekeri" tai sitten "rättipää" ja "mutakuono”.

20-24-vuotias nainen

”Opettaja ei antanut puheenvuoroa luokassa, vaikka huomasin viittavani.”

20-24-vuotias nainen

”Peruskouluissa ei ole paljon syrjintää. Kaikki haukkuvat toisiaan mutta ihan "läpällä”

15-19-vuotias tyttö

”Esim. Koulussa toiset oppilaat pitävät tarkoituksella loukkaavia rasistisia "vitsejä" hauskoina.”

15-19-vuotias tyttö

”Yhden sairauden takia ja ihoväriin esim. "Neekeri" "vtun somali" "älä ota mejjän rahoja”

15-19-vuotias poika

”sanotaan vaikka kokeissa jos joku toinen saa samanlaisen numeron kuin minulla mutta on vaan muuttama pistettä parempi niin hän saa parempi numeron ja sinult vähennetään koska "kielen taitosi tai kirjoitusvirheitä oli siellä ja täällä” vaikka vastasit oikein ja opettaja ymmärtäisi mitä meinnat”

15-19-vuotias tyttö

”Tänään ei ole 1990 syrjintä tai häirintä ei ole suoraa vain piilossa. piilosyrjintä on mutta minulla on paljon Suomalaiset hyvää ystäväni yritän unohtaa aina huono kokemusta... Koulu syrjintää jotkut opettajalta ,kieli taitoni, kulttuuri, tai mitä minä haluaisin tulla isona. Mutta en halua aina näyttää uhri kokenut syrjintä aina yrittää unohtaa....”

15-19-vuotias poika

SYRJINTÄ TYÖELÄMÄSSÄ

15. Työnhaku viimeisen viiden vuoden aikana

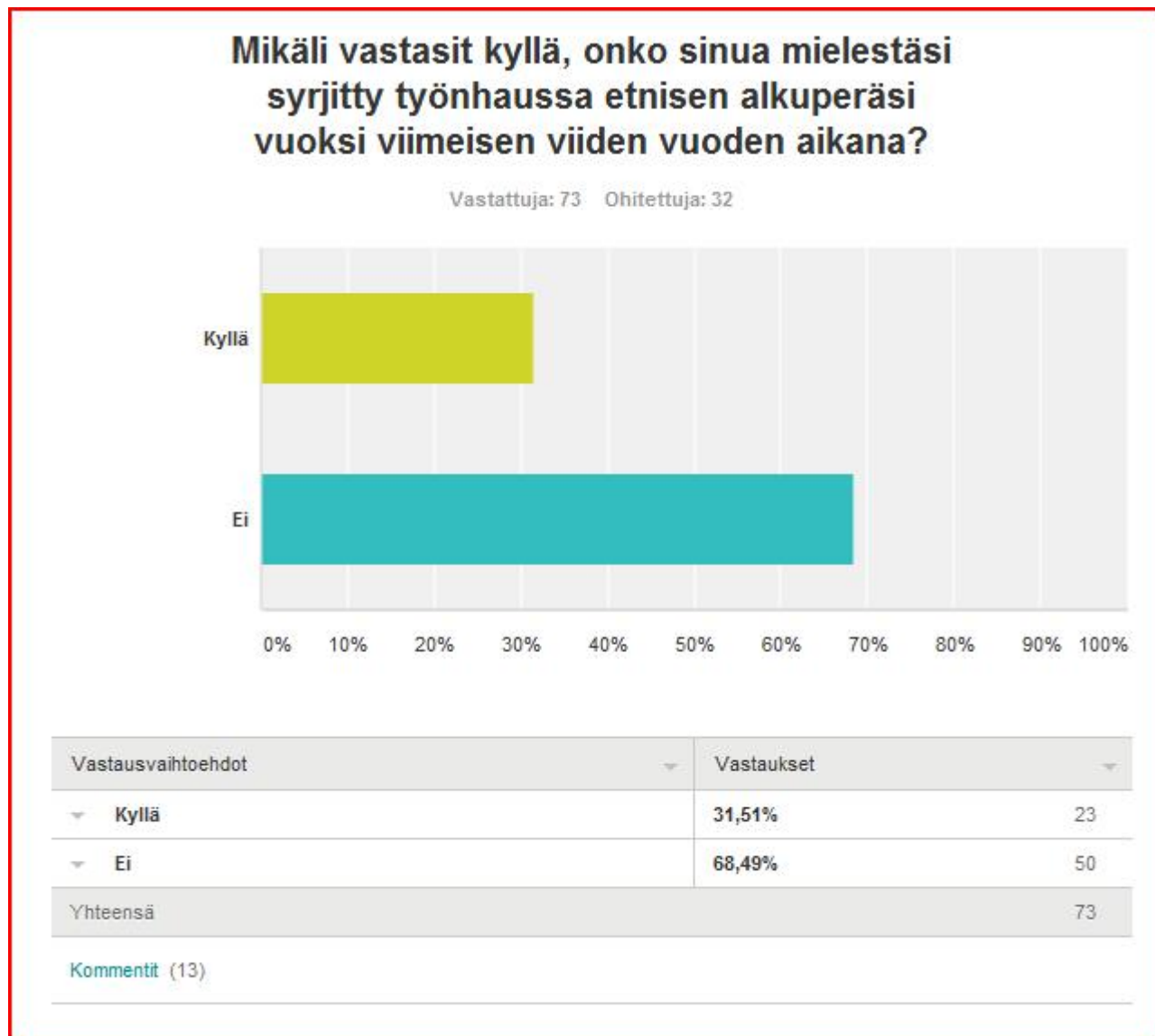
Noin 28 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen työnhausta ja noin 72 % vastasi kysymykseen. Näistä 71 % oli hakenut töitä viimeisen viiden vuoden aikana ja 29 % ei ollut hakenut.

Taulukko 12

16. Syrjintä työhaussa

Noin 30 % tutkimukseen osallistujista ohitti kysymyksen syrjinnästä työhaussa ja noin 70 % vastasi kysymykseen. Näistä **noin 68 % ei ollut kokenut syrjintää työhaussa etnisen alkuperänsä vuoksi viimeisen viiden vuoden aikana** ja noin 32 % oli kokenut syrjintää.

Taulukko 13

Kokemuksia syrjinnästä työnhaussa:

”Aina kun haen työtä en saa , mutta saan vain työharjoittelu 3kk tai 6kk , sitten ei työtä, taas minun pitää aloittaa alusta työharjoittelu.”

55-59-vuotias nainen

”olin rakenussamaalla siivoushommissa ja työn jaettiin minun ja kahden muun työntekijän välille, siten että he saivat tehdä yhdessä ja minä yksin. Sillä aikaa kun pomo oli poissa minä siivosin 3 huonetta ja toiset yhdessä yhden huoneen. pomon palattua silti minulle huudettiin miksi en oo tehnyt nopeemmin töitä”

35-39-vuotias mies

”Ei otettu töihin koska käytön huivia”

30-34-vuotias nainen

”Ei pääse edes haastatteluun.”

25-29-vuotias mies

”olen hakenut yli 80 työpaikalla mutta ei saa yhtä”

25-29-vuotias mies

”Tätä on vaikea todistaa kun et ole näkemässä, miten valintaprosessi menee, mutta uskon vahvasti, että nimeni ja alkuperäni eivät edistä ainakaan työnsaantia”

25-29-vuotias mies

”Tuntuu vaa siltä ku töitä ei saannu vaikka kriteerit oli täytetty”

25-29-vuotias mies

”Olen kokenut työn hakemisesta sekä täyttämisestä syrjintää. Suurin osa työpaikoissa, kun he näkevät ulkomaalaisen nimeni. He siirtävät työhakemuksen sivuun. Ne ei katso onko hänellä työkokemusta tai koulutusta. He kuvittelevat he eivät tulisi pärjäämään työ-elämässä hyvin kuin kantasuomalaisen jopa parempi.”

25-29-vuotias mies

”Olen hakenut töitä tavatalossa ja olen laitanut hakemuksen, kun minä soitin varmistamaan paikka minulle sanottiin että varmaan en saa työpaikka kyseessä paikassa, minulle harmitti ja lopetin puhelua”

20-24-vuotias mies

”Kysyttiin vaatetuksesta ja huivista vaikka työssä sai olla arkipäiväiset vaatteet.”

20-24-vuotias nainen

”Olin sopiva henkilö ja edellytykset vastasivat minua täysin.”

20-24-vuotias mies

”Olin hakenut suomalaisen kaverini kanssa kolmen päivän työkeikkaan, minulla oli enemmän työkokemusta kyseisestä alalta mutta hän pääsi sinne. Kyllä sitä mieltä että vaikka olisit kuinka hyvä niin toisen sukupolven maahanmuuttajana minun pitää olla kolminkertaisesti parempi jotta pääsen sinne minne kanta suomalainenkin.”

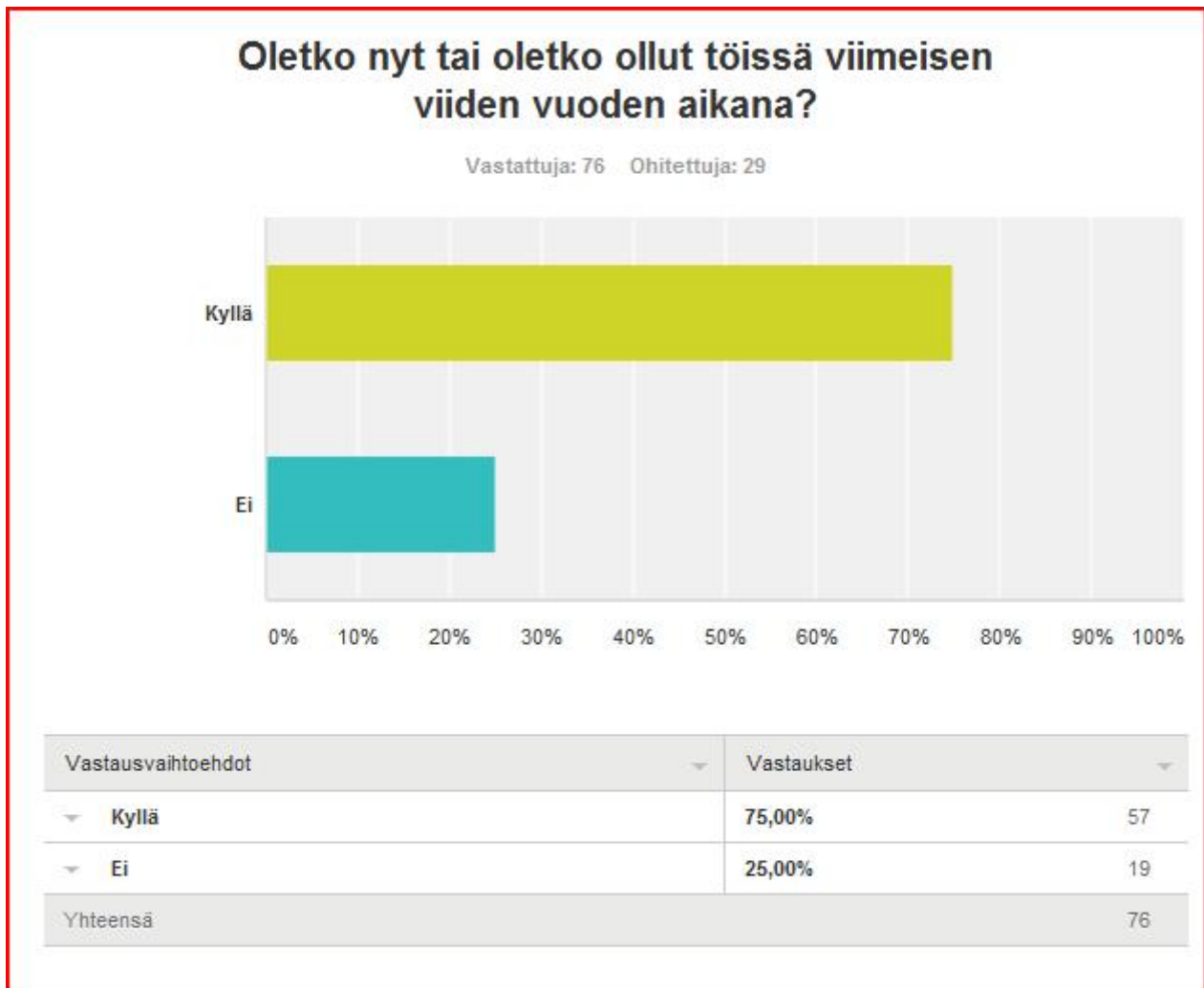
20-24-vuotias nainen

”Minulla on työpaikka, Suomalainen ystäväni auttoi minulle saaminen työ. Uskon ilman häntä en saa toi työ. Yritin hakee työpaikka, työntekijä tykkäänyt minun kokemusta ja osaamista mutta hän sanoi minulle sinä olet ulkomaalainen siitä osaat Suomen kieli mutta ei ole Äidin kieli. Olen pahoilleni en tarjoa työ. Muut ulkomaalainen on siellä jotkut ei ole paljon kokemus pohja siitä erityisesti toi työ koska hänen iho on valkoinen. Päättänyt tulee yrittäjä koska en pysty kestää enää työhaku....”

15-19-vuotias poika

17. Työskentely viimeisen viiden vuoden aikana

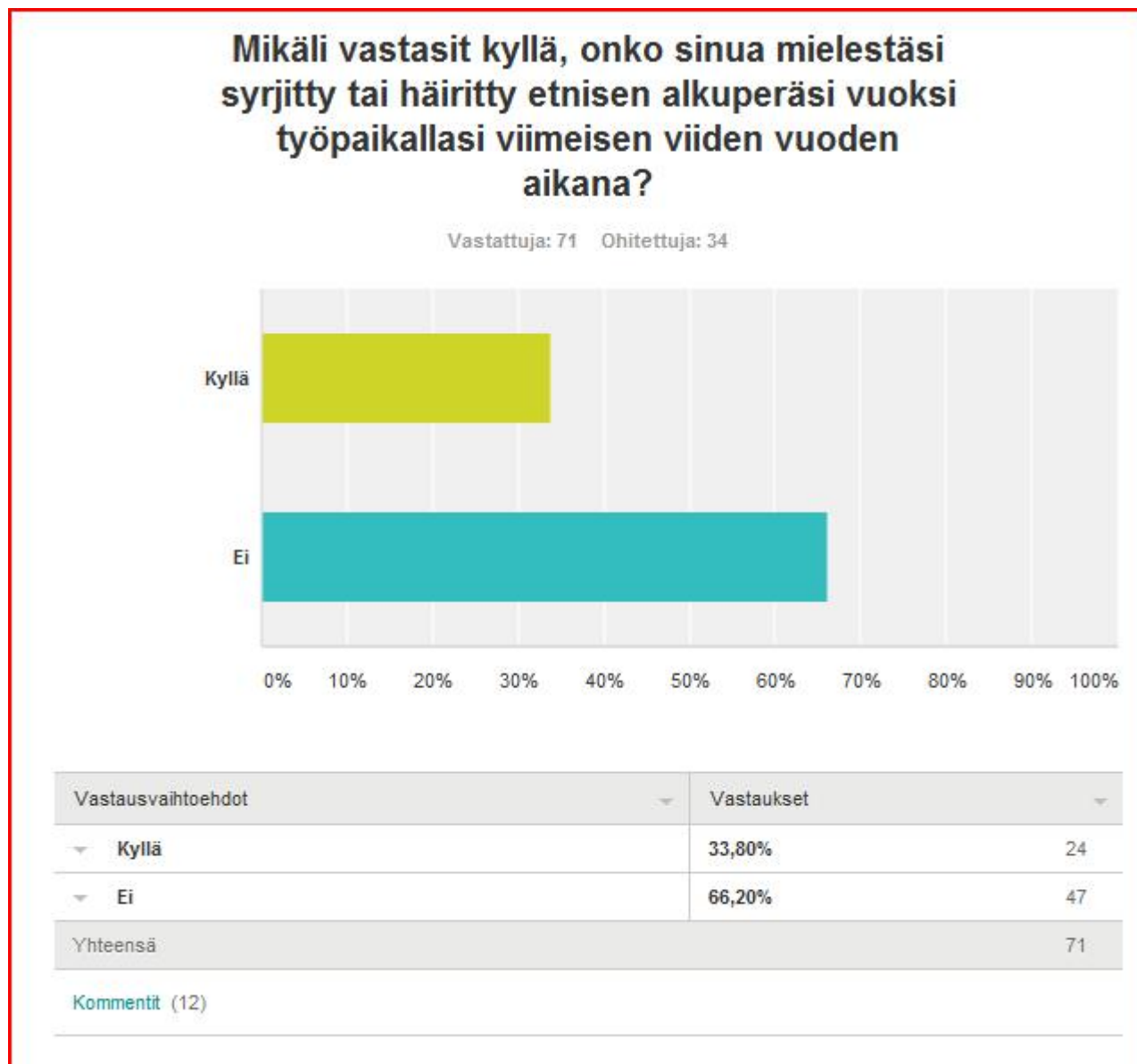
Noin 28 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen työskentelystä ja noin 72 % vastasi kysymykseen. Näistä tasan 75 % oli nyt tai viimeisen viiden vuoden aikana ollut töissä ja 25 % ei.

Taulukko 14

18. Syrjintä työpaikalla

Noin 32 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen syrjinnästä työpaikalla ja noin 68 % vastasi siihen. Näistä noin 66 % ei ollut kokenut syrjintää tai häirintää etnisen alkuperänsä vuoksi työpaikalla viimeisen viiden vuoden aikana, ja noin 34 % oli kokenut syrjintää tai häirintää.

Taulukko 15

Kokemuksia syrjinnästä työpaikalla:

”joo on epäsuorasti sanottu rasistisia kommentteja”

45-49-vuotias mies

”joskus toinen työntekijä lipsähtää n sana . kun kysyy miksi puhu tuollaisen vastaa n sana ei suomalaisessa yhteis kunassa merkitsee paha”

40-44-vuotias mies

”Niimitely. Esimerkiksi Neekari sana;(Minin mielessä on tosi törkeä kun hetti aamulla joku työkaveri huutaa N sana.”

35-39-vuotias mies

”Aloittaessani työurani, minulla oli paljon ongelmia työnhaussa. Kirjoittaisin vaikka romaanin kuinka monesta kerrasta minua on syrjitty. Yksi suurimmista ongelmista oli nimeni.”

30-34-vuotias mies

”Kyllä olen kokenut harvoin syrjintää työntekijältä asemani perusteella jos olen tiiminvetäjänä tai projektipäällikkönä. Mutta ei ole jatkuva syrjintä.”

25-29-vuotias mies

”Taksikuljettuksen hommissa aina tapaa enemmän tai vähemmän päihtyneitä asikkaita, ollut allalla sen verran pitkään että nimettely kuuluu osa työhön mutta on ollut sellaisia tilanteita missä olen joutunut soittamaan poliisit”

25-29-vuotias mies

”kolme kertaa olen pahoinpitelyn ja ei kukaan rangaistuksia”

25-29-vuotias mies

”Osa asiakkaita eivät tykkää minun palvelua, välillä kieltäytyy”

20-24-vuotias mies

”Supinaa. Byrokratiaa.”

20-24-vuotias mies

”Asiakaspalvelua olen tehnyt ja siinä on tullut kohdattua hyvin erillaista porukkaa. Meillä oli eräs koiraansa ulkoiluttava vanha mies joka aina kävi huutelemassa työpaikkani ovella törkeyksiä ja välillä jopa sylki työpaikkani ikkunoihin.”

20-24-vuotias nainen

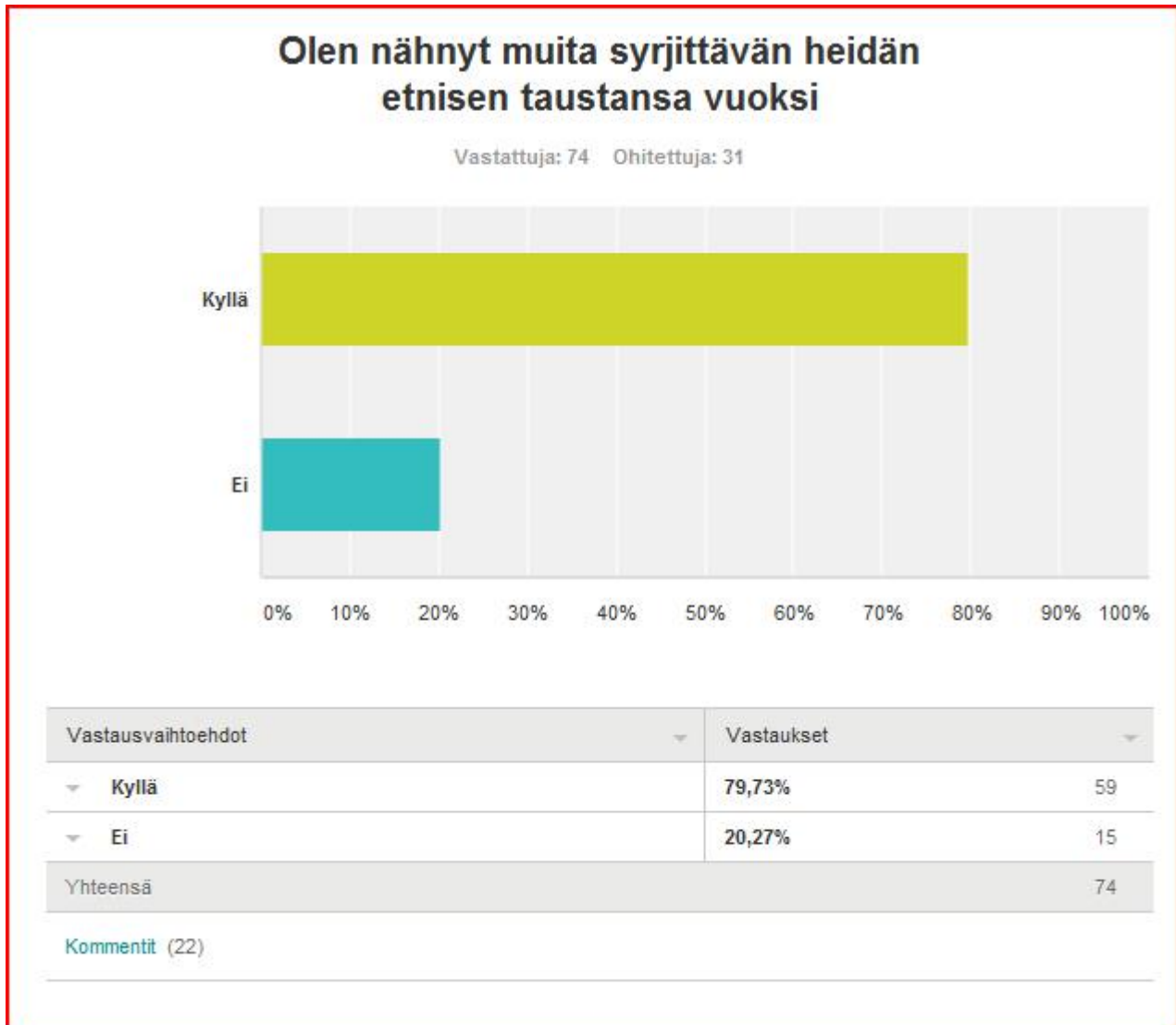
”2015 On harvoin häirintä, koska jokainen tietää lakki kielitty suora syrjintä menetelmä mutta piilosyrjintä on voimassa.”

15-19-vuotias poika

MUIHIN KOHDISTUVA SYRJINTÄ

19. Muihin kohdistuva syrjintä

Noin 30 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen muihin kohdistuvasta syrjinnästä ja noin 70 % vastasi kysymykseen. Näistä noin 80 % oli nähnyt muita syrjittävän heidän etnisen taustansa vuoksi ja 20 % ei ollut nähnyt.

Taulukko 16

Muihin kohdistuva syrjintä:

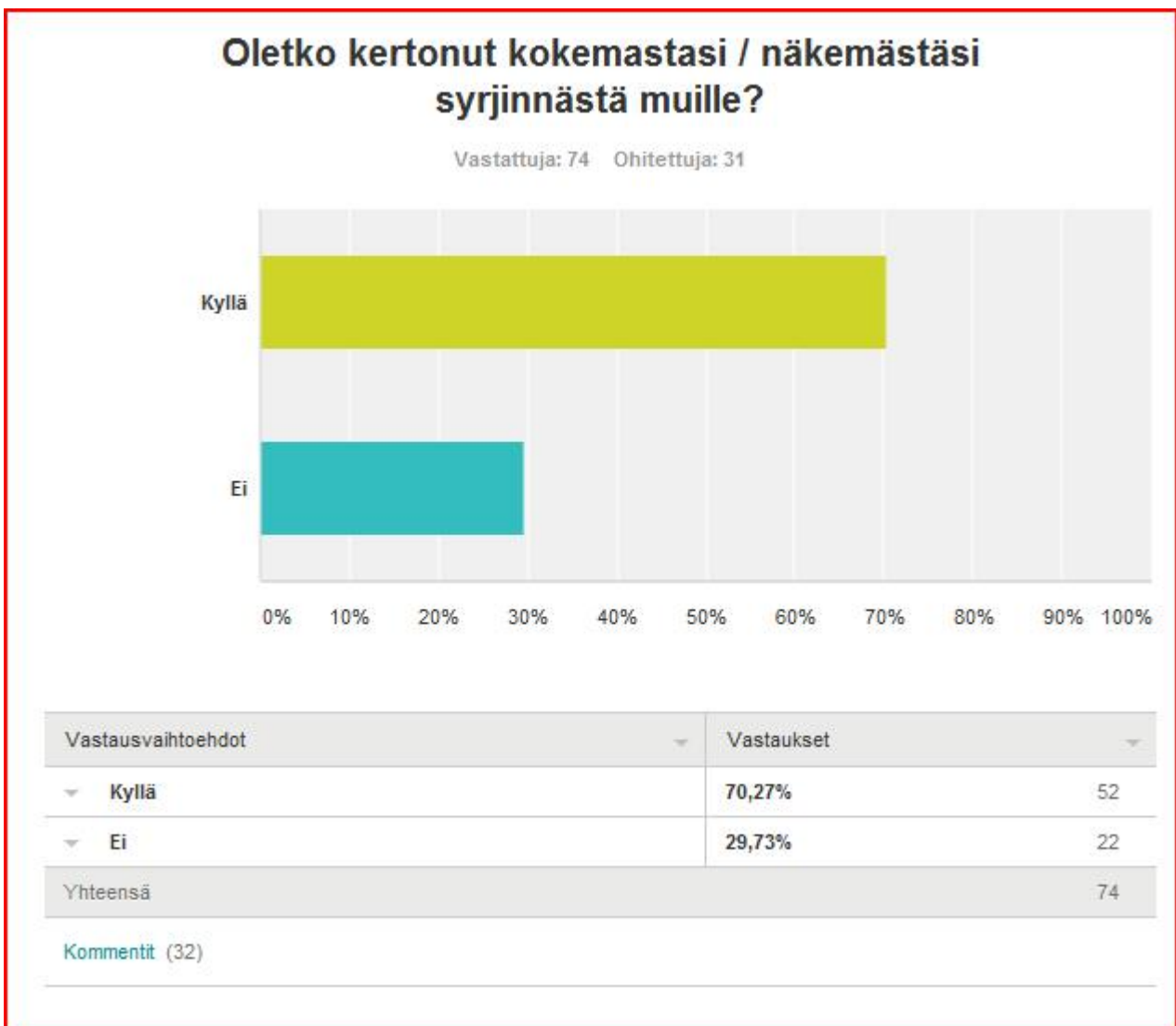
- ”Bussissa aggressiivinen bussikuski uhkasi piestä pieni poika ja haukkui neekeriksi.”
55-59-vuotias nainen
- ”Esimerkki tumma iho olisi ja alkuperäinen voiksi tai minkä kansalaisuuden”
45-49-vuotias mies
- ”pahinpitelystä”
45-49-vuotias mies
- ”monta tapausta. Sanallista ja jopa fyysistä väkivaltaa näkee katukuvassa”
35-39-vuotias mies
- ”Paljon erilaista kadulla käyty kimppuun, haukuttu, tönitty, naurettu, osoiteltu, hakattu, potkittu.”
30-34-vuotias nainen
- ”Samalla tavalla kuin minuakin on syrjätty.”
30-34-vuotias mies
- ”Haukkuminen kadulla”
30-34-vuotias mies
- ”Virastoissa ollaan ilkeitä.”
25-29-vuotias mies
- ”...keskustassa huudetaan öisin laukavia sanoja”
20-24-vuotias nainen
- ”En ole ainoa joka on kokenut on myös monia ihmisiä joka kokenut syrjintää etnisen taustansa vuoksi esimerkiksi sen täyttämistä ja saamisesta sekä työpaikalta, asunnon täyttämistä ja sen saamisesta sekä myös erilaisia elämäntilanteissa.”
25-29-vuotias mies
- ”Sitä näkee paljon julkisilla matkustaessa.”
25-29-vuotias mies
- ”Bussissa eräs suomalainen mies tönäisi nurin somalialaisen naisen jolla oli mukanaan lapsi.”
20-24-vuotias nainen

"Aika monta, buseissa, ravintaloissa, pankeissa ja Kaupoissa"	20-24-vuotias mies
"... kaduilla monesti mies huuttaa laukava sanoja jopa käsi merkekejä"	20-24-vuotias nainen
"Uskonnollinen syrjintä."	20-24-vuotias mies
"Erityisesti muslimi maiden taustaisia oppilaita syrjitään huomattavasti enemmän esim. Somaleita, arabeja ja muista länsi maista tulleita"	15-19-vuotias tyttö
"haukkumisesta, nimittelystä (johon poliisi oli osallisena), uskonnon perusteella syrjimin ."	15-19-vuotias tyttö
"Kyseessä oli rasistisilla kommentteilla harjoitettua syrjintää."	15-19-vuotias poika
"Nähty jotkut syrjintää, mielipide, kieli , kansalaisuus jne. En, haluaisin kertoa muut ihmiset asiat, mutta pystyn kertoa mitä minulle tapahtui..."	15-19-vuotias poika
"Mun kaveria on haukuttu"	15-19-vuotias tyttö
"Haukkumalla 'neekeriksi'"	15-19-vuotias tyttö

20. Syrjinnästä kertominen

Noin 30 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen syrjinnästä kertomisesta ja noin 70 % vastasi kysymykseen. **Näistä noin 70 % oli kertonut kokemastaan tai näkemästään syrjinnästä muille ja noin 30 % ei ollut kertonut.**

32 henkeä (noin 30% tutkimukseen osallistujista) oli kommentoinut lisäkysymykseen, kenelle oli kertonut syrjinnästä. Näistä suurin osa oli kertonut syrjinnästä ystävilleen (19 henkeä) ja perheilleen (12 henkeä). Lisäksi muutamat vastaajat olivat kertoneet opettajille, työkavereille, naapureille, muille tutuille ja sukulaisille, sekä poliisille. Lisäksi oli yksittäisiä henkilöitä, jotka olivat kertoneet syrjinnästä esimiehelle, muille oppilaille, koulukuraattorille, lääkärille, muille somalialaisille, syrjijälle itselleen, ja monelle taholle mm. Työ- ja elinkeinoministeriölle. Yksi kommentoijista ja 30% kysymykseen vastaajista (jotka eivät olleet kommentoineet) eivät olleet kertoneet syrjinnästä kenellekään.

Taulukko 17

Kenelle on kertonut syrjinnästä:

"Perhe ja ystävät"	55-59-vuotias nainen
"Somalia laisia"	50-54-vuotias mies
"kavereille, perheelle, tutuille"	45-49-vuotias mies
"En kertonut kenellekään koska mä uskoisin ei kukaan tee mitään"	45-49-vuotias mies
"Perhe, kaverit ja sukulaiset"	40-44-vuotias mies
"Olen ottanut yhteyttä poliisiin"	40-44-vuotias mies
"Työkaverit, Naapurit ja perheille"	35-39-vuotias mies
"Olen keskustellut ties kuinka monen tahon kanssa tästä äärimmäisestä piinaavasta ja turhasta ongelmasta. Lähestyin jopa työ ja elinkeino ministeriötä sähköpostitse ongelman vakavuudesta."	30-34-vuotias mies
"Tutuille esim. Kavereille, työkaverille ja perheelle"	30-34-vuotias mies
"Poliisi Naapuri Ystävät Sukulaiset"	30-34-vuotias nainen
"Esimiehelle"	25-29-vuotias mies
"Kaverille, läheisille ja myös perheenjäsenille."	25-29-vuotias mies

”Ollaan keskusteltu kavereitten kanssa”

15-19-vuotias tyttö

”Lääkärille koulukuraattorille”

15-19-vuotias poika

”Siis se syrjintä perustui siihen että koulussamme pari oppilasta kiusaavat kehitys oppilasta tai muita ulkomaalaisia ja olen sanonut opettajille”

15-19-vuotias tyttö

”Tekijät syrjintä ja muut.”

15-19-vuotias poika

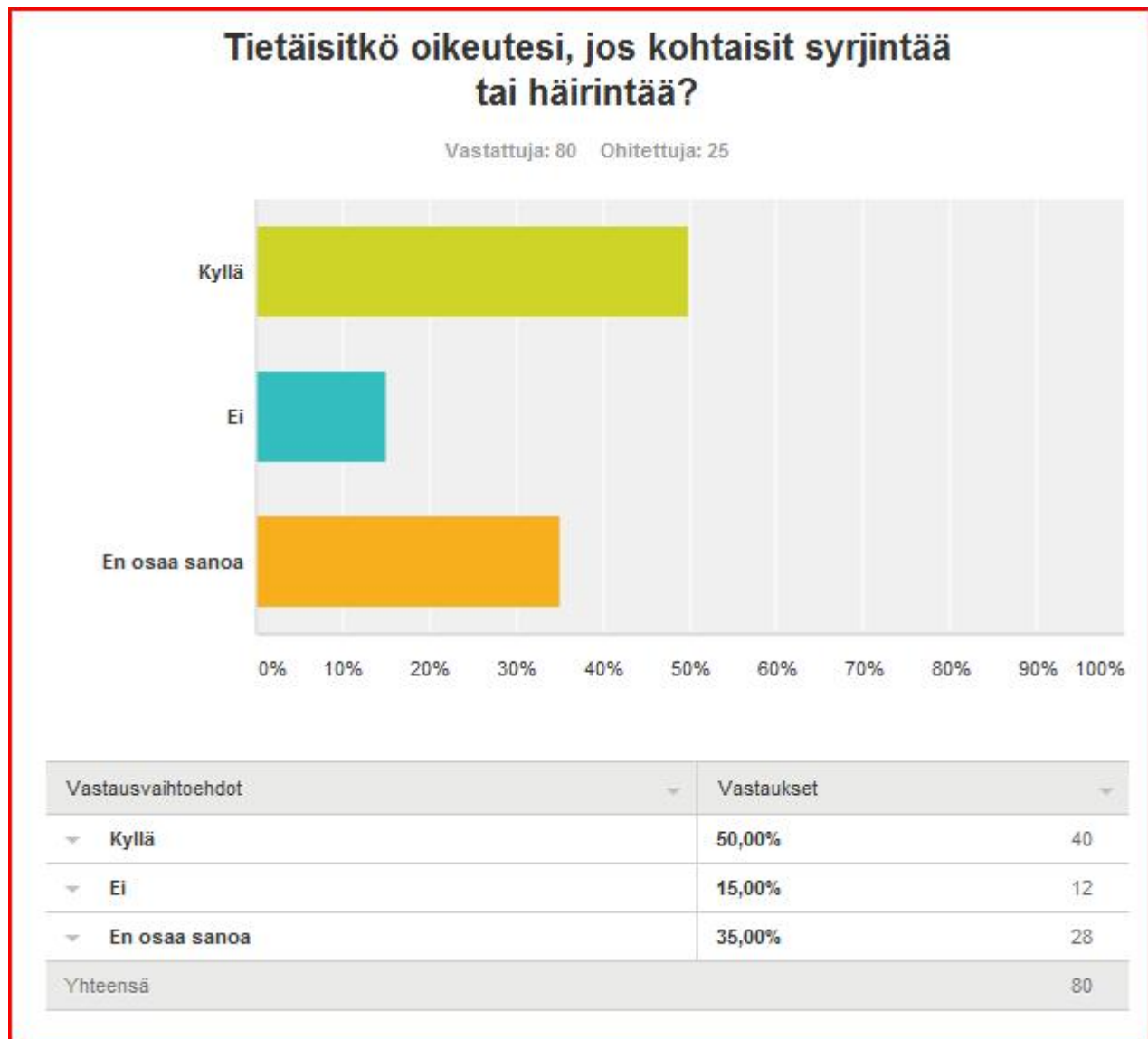
”Esimerkiksi koulussa on joskus ollu sellasii tapahtumia jotka on ollu rasismiin vastaisia ja siellä sit jaettii omia kokemuksia rasismista”

15-19-vuotias tyttö

OIKEUDET SYRJINTÄÄ KOHDATTAESSA

21. Tietoisuus omista oikeuksista

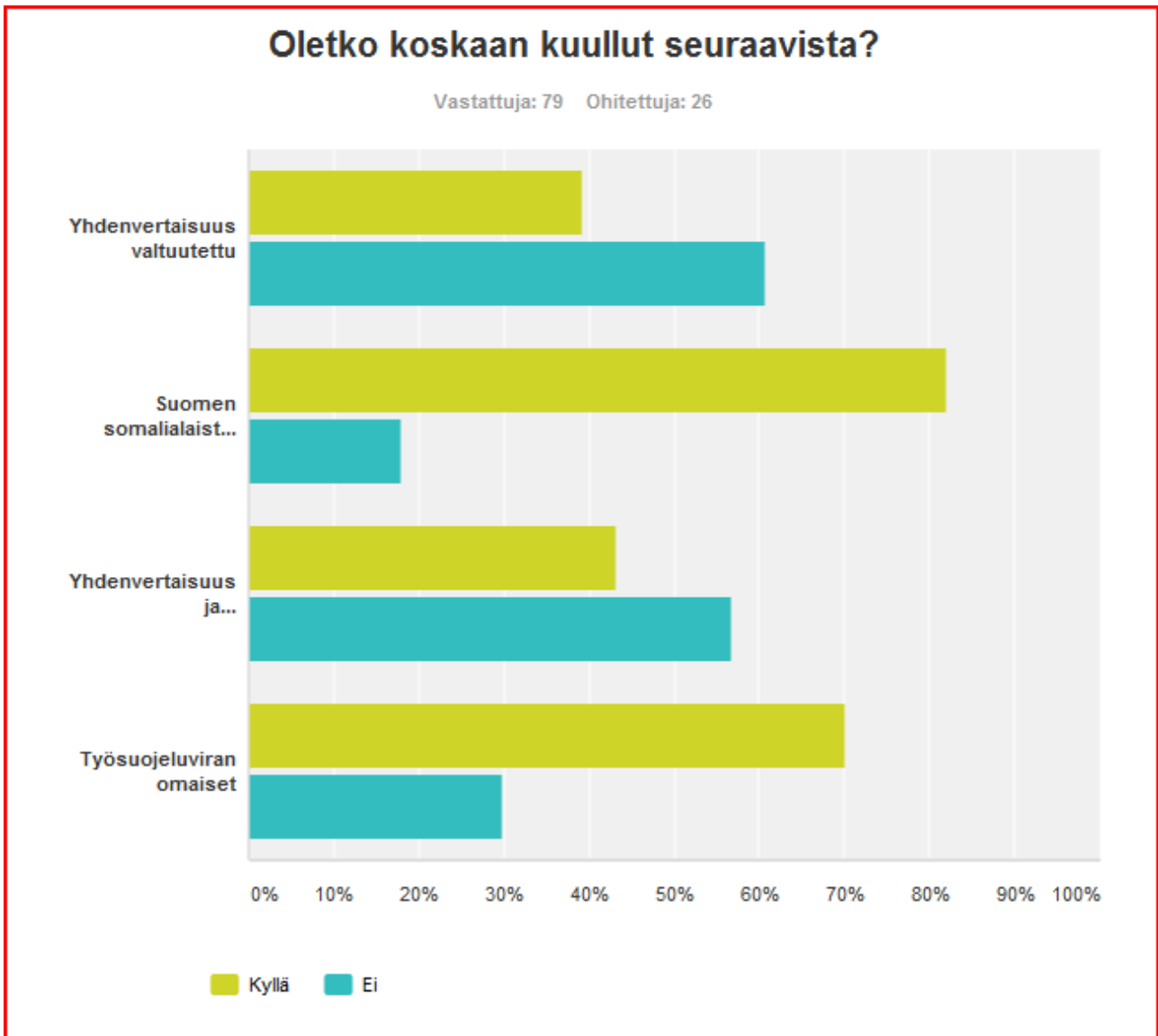
Noin 24 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen tietoisuudesta omista oikeuksista ja noin 76 % vastasi kysymykseen. Näistä tasan 50 % ilmoitti tietävänsä oikeutensa, jos kohtaisi syrjintää tai häirintää, ja 15 % ei. 35 % ei osannut sanoa.

Taulukko 18

22. Tietoisuus eri viranomaistahoista ja Suomen somalialaisten liitosta

Noin 25 % tutkimukseen osallistuneista ohitti kysymyksen eri viranomaistahoista ja Suomen somalialaisten liitosta, ja noin 75 % vastasi kysymykseen. Näistä noin 82 % oli kuullut Suomen somalialaisten liitosta ja noin 18 % ei ollut kuullut. Työsuojeluviranomaisista oli kuullut noin 70 % ja noin 30 % ei. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta oli kuullut noin 43 % ja noin 57 % ei. **Vähiten tiedettiin yhdenvertaisuusvaltuutetusta; noin 61 % ei ollut kuullut siitä ja noin 39 % oli kuullut siitä.** Tämä ehkä johtuu siitä, että yhdenvertaisuusvaltuutetun virka korvasi 1.1.2015 alkaen vähemmistövaltuutetun, jolla oli kapeampi toimivalta.

Taulukko 19.1

	Kyllä	Ei	Yhteensä
Yhdenvertaisuusvaltuutettu	39,19% 29	60,81% 45	74
Suomen somalialaisten liitto	82,05% 64	17,95% 14	78
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvolautakunta	43,24% 32	56,76% 42	74
Työsuojeluviranomaiset	70,13% 54	29,87% 23	77

Taulukko 19.2

23. Mitä rasismille pitäisi tehdä?

Kysymys nro. 23: Mitä rasismille pitäisi mielestäsi tehdä?
(Vastattuja: 67, Ohitettuja:38)

64 % tutkimukseen osallistuneista vastasi kysymykseen mitä rasismille pitäisi tehdä, ja 36 % ohitti kysymyksen. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että rasismi pitäisi kieltää tai lopettaa, tai että siihen pitäisi puuttua jollakin tavalla. Vain yksi sanoi, että rasismille ei pitäisi tehdä mitään, ja muutamat olivat hieman skeptisiä sen suhteen voiko asialle todella tehdä mitään. Ne, jotka olivat puuttumisen kannalla, ehdottivat mm. rangaistuksia ja sakkoja rasismin ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi, toiset ehdottivat valistusta ja keskustelua, kun taas toiset ajattelivat, että pitäisi olla enemmän tekoja ja vähemmän puheita. Rasismin ehkäisyyn ehdotettiin myös keinoja yhteiskunnan johdon taholta: sanottiin, että rasismi lisääntyy, kun yhteiskuntaa johdetaan huonosti. Myös työllistämisestä, suomen kielen opiskelusta ja oikeusavun saamisesta uskottiin olevan apua rasismin ehkäisyssä.

Tässä on joitakin ehdotuksia mitä rasismille pitäisi tehdä:

LOPETTAA

”Niistä pitäisi vähentää, koska heillä on ennakkoluuloja meistä. On meillä hyviä ja huonoja ihmisiä ei pitäisi yleistää kaikkia jonkun tekemän virheen. Myös tärkeätä on se että lapsien sekä nuorten keskuudessa ei pitäisi esiintyä syrjintää. Koska tulevaisuus on heistä kiinni.”

25-29-vuotias mies

”Anna olla ihmiset rauhassa ja tarjotaan kaikki palvelut kaikille katsomatta ulkonäkö tai väri”

20-24-vuotias nainen

”Se pitäisi lopettaa. Mielestäni kaikki ovat saman arvoisia riippumatta taustasta.”

15-19-vuotias tyttö

KIELTÄÄ JA RANGAISTA

”Rasismi pitäisi olla lain mukaan rankaistava ja nolla tolaransi”

35-39-vuotias mies

”Antaa sakkoa. 50e lasku, 2vko eräpäivällä.”

25-29-vuotias mies

”Kieltää laissa.”

20-24-vuotias mies

”Rangaista teoillaan ja antaa oikeuksia sille, joka on kohdannut rasismiin.”

15-19-vuotias tyttö

PUUTTUA

”Rasismiin puuttuminen ei ole vain sitä kokevien vastuulla, vaan se on kaikkien velvollisuus”

45-49-vuotias mies

”Mielestäni rasismille pitäisi puuttua. minua ihmetyttää myös että suomen tärkein tavoitte on maahanmuuttajien intergointuminen/sopeuttaminen suomeen, miten ihminen voi sopeuttua jos hän kohtaa rasismia sen takia koska oli hakennut turvaa suomeesta , miksi ihmisiä pitäisi syrjiä sen takia koska hän ei ole alkuväestöltä. Maailmassa on olemassa monta erilaista ihmistä ja jokainen on omalla tavallaan erikoinen. Rasismi on tyhmien harrastusta koska mitä hyödyt siitä, saatko hyvän itsentunnon kun loukkaat toista ihmistä, saatko sitä mielihyvää kun se ihminen jotta syrjit tuntee itseensä epähalutuksi ja hänen oli parempi jäädä siellä missä hän olisi voinut kuolla. rasismi on vähän niinkuin kiusaaminen jossa kiusaajat kiusaavat kiusattua etnisen alkuperän,vaatetuksen tai uskonnon takia.”

15-19-vuotias tyttö

EI HYVÄKSYÄ

”Ei hyväksyä rasismia,”

22-24-vuotias nainen

KESKUSTELLA

”Pitää keskustella avoimesti Suomen valtion johdon pitää tuomita rasismi Kaikki kokemukset pitää kertoa Poliisia pitää kouluttaa lisää Koulussa pitää puhua enemmän”

30-34-vuotias nainen

”Vähentää ennakkoluuloa ja keskustelua”

25-29-vuotias mies

”Ongelmissa on aina kaksi eri osapuolta ja niin tässäkin. Meidän pitäisin puhua rasismista ja ennakkoluuloista avoimesti eikä pitää niitä tabuna. Asioista on osattava keskustella jos tässä maassa halutaan päästä eteenpäin. Esim kouluissa maahanmuuttaja nuoret voisivat vaikka kertoa siitä mitä ovat itse kohdanneet taustansa takia ja miten se on vaikuttanut heidän elämäänsä niin että syrjijät myös kuulevat mitä ovat saaneet aikaan ja oppia samalla siitä kuinka väärin heidän käyttäytyminen on, oli sitten itse tätä mieltä tai sitten joku suvussa. Nuoret ovat tulevaisuus ja jos he ovat pilalla on myös tulevaisuus.”

20-24-vuotias nainen

TEKOJA EI SANOJA

”Enemmän tekoja, vähemmän puheita”

25-29-vuotias mies

VÄHENNETÄÄN ENNAKKOLUULOJA JA MAMU-PELKOJA

”Rasismia saataisiin vähennettyä jos vähennetään mamu pelkoja ja ennakkoluuloja.”

55-59-vuotias nainen

”Rasismi on ensinnäkin ennakkoluulo, joka ihmisille syötetään tietoisesti/ alitajuisesti sitä näkee tv:ssä joka puolella. Aina kuin menee huonosti sen kynnys madaltuu jopa sitä nähdään terveenä, että suojellaan omia. Rasismi voi kätkeä vain puhumalla avoimesti ja järjestää tilaisuuksia missä ihmiset voivat saada faktaa tietoa maahanmuuttajien olosuhteista. Valtion pitäisi herkemmin puutua informaationsodasta, jossa tahallaan harhaan johtetaan ihmisiä ja kiihotetaan kansalaisia. Toinen tärkeä asia on kuka puhuu maahanmuuttajien puolesta onko se aktiivi Some käyttäjä? kuka valitsee sen roolin hänelle. Nykyään on järjestetty monenlaista teema-iltoja ja aina näkyy samat naamat ihmetellen missä on pioneerit jolla kuuluisi olla siellä ja kertoa mitta ne on tehnyt aikaiseksi ja mitä on vielä tekemättä.”

25-29-vuotias mies

TUTUSTUMINEN

”Ihmisten pitäisi tutustua toisiinsa paremmin ja kättäväestön pitäisi kitkeä pois viha mikä heille on muodostunut”

35-39-vuotias mies

”Ei ole yksin kertaista ratkaisua siihen, mutta varmaan nuoremmalle sukupolvelle se tulee olemaan helpompaa koska käyvät samaa koulua tai pelaavat samoille paikoille jolloin jokaisella on oma mielipidettä maahanmuuttajista eikä median lietsomaa tai tarjoamaa ennakkoluuloja ole esteenä taikka vanhempien pelko jälkikasvuille...”

25-29-vuotias mies

KASVATUS JA VALISTUS

”in wacyi gelin badan ay la siiyo si ay u ogaadan in iyagaba haday wdan kale tagaan in la cunsuriyeeyo aysan u jeclaan lahayn, iyo in duruufaha dadka wadankan keenay ay yihiin wax aan meeshay ka yimaadeen kaliya ku ekeyn ay dhici karto in ay meel kasta ka dhaco dhibka ay ka qaxeen”

käännös:

”Heitä pitäisi valistaa ja heille pitäisi kertoa enemmän, ettei rasismi ole oikein, ja etteivät heidän haluaisi kokea rasismia, jos joutuisivat muuttamaan toiseen maahan. Toiseksi heidän pitäisi ymmärtää niitä syitä, joiden takia täällä on ulkomaalaisia ja minkä takia he ovat joutuneet jättämään oman kotimaansa. Tilanne voisi olla vaikka sama Suomessakin, jolloin ihmiset joutuisivat jättämään oman kotimaansa.”

45-49-vuotias mies

”Koti ja koulu ovat tärkeitä paikkoja rasisminvastaiseen kasvatukseen”

35-39-vuotias mies

”useimmat ihmiset eivät ymmärrä maailman elämä, ensi he tarvesivat tietoisuus about humanbeen”

25-29-vuotias mies

VIHAPUHEIDEN LOPETTAMINEN

”Vihapuheita lopettaminen”

30-34-vuotias nainen

TOISTEN KUNNIOITTAMINEN

”kunnioitetaan toisiamme”

15-19-vuotias tyttö

SAIRAALA

”Rasismi ja vihollinen on sairasta niin pitäis perustaa oma Sairaalan niille.”

35-39-vuotias mies

OIKEUSAPUA JA TIETOA OIKEUKSISTA

”in saxaafadu aysan ka qaybqaadan cunsirinimada, in ajnabiga la baro marka dalka yimaadaanaba hay”adaha xuquuqda u dooda.”

Käännös:

”Median ei tulisi osallistua rasismiin. Maahanmuuttajille pitäisi opettaa enemmän heidän oikeuksiaan ja kertoa keinoista, kuinka etsiä omia oikeuksia niiltä tahoilta, jotka voisivat edistää oikeudenmukaisuutta.”

30-34-vuotias mies

”Vähemmistövaltuutettun toimisto jos lopettaa passiivinen vastaus ja mieluummin aikeusapua”

15-19-vuotias poika

SUOMEN KIELEN OPISKELU

”Suomen kielen opiskelu ja oppiminen oltava pakollista.”

40-44-vuotias mies

TYÖLLISTÄMINEN

”Ikävä kyllä rasismia ei voi poistaa. Jos sitä olisi voitu poistaa, niin se kyllä tapahtuisi. Sen sijaan muukalaispelkoa voi poistaa, ottamalla ulkomaalaisia reippaasti mukaan yhteiskuntaan nimenomaan TYÖLLISTÄMÄLLÄ heitä. Tätä kautta oppivat oikeasti kuinka on olla "SUOMALAINEN" he tulevat varmasti omalta osaltaan panostamaan yhteiskuntaan maksamalla veroja ja oppivat kielen ja suomalaisen kulttuurin nopeammin, koska ovat tekemisissä suomalaisten kanssa päivittäin. Sen sijaan "pakottamalla" heitä oppimaan kieltä muutamaksi vuodeksi veronmaksajien piikkiin, passivoivat heitä entistä suuremmaksi. Työllistäkää ulkomaalaisia tätä kautta varmasti kunnioittavat ja oppivat samalla suomalaisten kulttuurin ja sopeutuvat paremmin yhteiskuntaan.”

30-34-vuotias mies

YHTEISKUNTA JOHDETAAN HUONOSTI

”Rasismi nousee kun yhteiskuntaa johdetaan huonosti. Jokainen yksilö on erilainen, ihmiset pitää ymmärtää”

30-34-vuotias nainen

EI MITÄÄN, EI OSAA SANOA, YMS.

”Ei mitään”

”Heidän kanssa on aina vaikea ymmärtää ja selvittää”	40-44-vuotias mies
	45-49-vuotias mies
”En tiedä minusta tuntuu ei ikinä lähde pois”	35-39-vuotias mies
”En osaa sanoa”	25-29-vuotias mies
”Muuta pois Suomesta”	20-24-vuotias nainen
”Kaikille pitäisi olla samat lain mukaan mutta välitettävästi tämä ei ole, ollaan eri arvoisia. Minusta rasismille ei voi tehdä mitään koska isot yritykset hyväksyy siitä niin kuin pankit ja viranomaiset tietää sen. Miksi puhutaan rasismista kun ei voi tehdä mitään perus palveluakin ei voi saada, toi on pahin rasismi kuin joku huutaisi kaaduilla n-sana”	20-24-vuotias mies

LIITTEET

1. Liite: Esimerkkejä häirintä- ja protestiviesteistä (Huom. pahimpia kommentteja ei näy tässä!)

'55-59-vuotias mies':

- Aloitettu: 29. joulukuuta 2015 23:23:43

K7: Mihin syrjintä on perustunut?

- Etninen alkuperä
- Uskonto
- Joku muu (mikä?)
”koska olen kantasuomalainen”

'25-29-vuotias mies':

- Aloitettu: 29. joulukuuta 2015 22:42:49

SIVU 13: Vapaa sana: mitä rasismille pitäisi tehdä

K23: Mitä rasismille pitäisi mielestäsi tehdä?

”Rasismia ei ole olemassa, on vain kulttuurierot ja rotorealismi. Ainuttakaan ihmistä en uskon tai ihonvärin takia vihaa, mutta jos vastaani kävelee 3 mustaa somalia jotka mököävät joka yö ja tekevät paskasta kerrostalostani asumiskelvottoman, voinko olla heitä vihaamatta? Vastaavat valkoiset naapurini on jo häädetty mutta somaleita ei voida häätää koska ovat somaleita. Siinä koko homma kiteytettynä, vihani on syntynyt tässä viimevuosien aikana siihen mittaan että seuraavaksi on toiminnan aika. Haistakaa kaikki vittu [jne.]...”

'15-19-vuotias mies':

- Aloitettu: 29. joulukuuta 2015 22:48:04

K8: Kuvaile yksi tilanne viimeisen vuoden ajalta, jolloin olet kokenut tullesi somalialaistaustasi vuoksi syrjityksi? (Miksi kyseessä oli mielestäsi syrjintä etnisen alkuperäsi vuoksi?)

”Mä heittä kivi ikkunasta saada ruma katse koska olen somali! Mä syödä paska puuro joka päivä koska olen somali! Mä saan palkkaa suomessa vain couple 100 euros. I dont work. Hain pankin johtajaksi mutta olen somali niin en pääse.”

K12: Mikäli vastasit kyllä, onko sinua syrjitty opiskelijavalinnassa etnisen alkuperäsi tai puhumasi kielen perusteella?

- Kyllä

- Jos vastasit kyllä, miten tämä on ilmennyt?
”Mä olen jo engineer. Muhammad opetti kirjeessä.”

40-44-vuotias mies:

K4: Asuinpaikkakunta
”suomaa”

K7: Mihin syrjintä on perustunut?

- Etninen alkuperä

”Joku muu (mikä?) Että virolaisille ei annetta kielipalvelua ...”

25-29-vuotias nainen:

- Aloitettu: 30. joulukuuta 2015 6:12

SIVU 13: Vapaa sana: mitä rasismille pitäisi tehdä

K23: Mitä rasismille pitäisi mielestäsi tehdä?

”Rasismi ei ole nykypäivänä sitä mitä se on joskus tarkoittanut. Joskus se oli valkoisen väestön harjoittamaa vähemmistöihin kohdistuvaa syrjintää. Nykypäivänä se toimii molempiin suuntiin. Kaikki rodut ovat rasistisia toisiaan kohtaan, jopa valkoiset ovat rasisteja valkoisille. Teidän mielestänne rasismia on se, että bussikuski käskee teidän ostaa matkalipun niinkuin jokaisen matkustajan kuuluu tehdä, tai se että lapsenne käyttäytyy huonosti ja joku ulkopuolinen puuttuu siihen, kuten tekisi lapsen ollessa suomalainenkin. Rasismia on nykyään se, että vastustaa sitä että maahan tullaan elämään veronmaksajien rahoilla, vaikka tulijan omassa maassa on kaikki hyvin. Maahanmuuttokriittisyys on rasismia, oman mielipiteen esittäminen on rasismia, ulkomaalaisen tekemän rikoksen uutisointi on rasismia, kaikki on rasismia mikä liittyy ulkomaalaistaustaisiin. Mikä saa teidät kuvittelemaan että teillä on oikeus syyllistää suomalaista tällä tavalla, ja kuvitella ettei sitä nähdä rasismina teidän toimestanne? Te olette yhtä rasisteja kuin mekin, ymmärsitte sitä tai ette. Rasismille ei voi tehdä mitään niin kauan kun sen julkisesti väitetään voivan kohdistua vain tummaihoiseen väestöön. Ongelmaa ei voi korjata jos sitä ei myönnä. Ja ettehan te sitä myönnä, vaikka valkoinen väestö on jo vähemmistö maailmassa, ja näin ihan yhtä haavoittuvainen rasismille kuin tumma väestö oli aikoinaan. Teidän hallitsematon lisääntymisenne tuhoaa koko maapallon, silti syytätte ongelmistanne meitä, jotka olemme saaneet asiamme ja maamme joskus kuntoon. ...”

35-39-vuotias mies:

SIVU 11: Muihin kohdistuva syrjintä

K19: Olen nähnyt muita syrjittävän heidän etnisen taustansa vuoksi

- Kyllä
- Jos vastasit kyllä, tarkenna, millaisesta syrjinnästä on ollut kyse
”Valkoihoisia kansalaisia syrjitään mediassa, kun eivät hyväksy elintason perässä tapahtuvaa maahanmuuttoa. Jos perustellaan sanomalla, että auttamisen pitäisi

tapahtua maahanmuuton sijaan maahantulijan kotimaassa; parantamalla siellä koulutusta, vesihuoltoa, hygieniaa, naisten tasa-arvoa. Tällaista valkoihoista voi tämän jälkeen kutsua rasistiksi, minusta se on väärin kun yrittää keskustella asiallisesti. Myöskin tavoite maahantulijalta suomen kielen opiskelusta sopeutumisena yhteiskuntaan ja maan lakien noudattamisen vaatiminen saa vaikuttamaan rasistilta, jos asian esittää valkolainen. Tämähän on syrjimistä etnisen taustan vuoksi.”

SIVU 13: Vapaa sana: mitä rasismille pitäisi tehdä

K23: Mitä rasismille pitäisi mielestäsi tehdä?

”Poistaa ennakkoluuloja, tekemällä vaikka juttuja töissä käyvistä somaleista. Ei ihmisiä voi pakottaa olemaan tiettyä mieltä jostakin asiasta, se on rasismia. Mutta lakeja on noudatettava eikä vain?”

2. Liite: Kyselylomake

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Tervetuloa kyselytutkimukseen

Kiitos osallistumisestasi tutkimukseen. Jokainen vastaus on meille tärkeä ja käsittelemme antamasi tiedot nimettöminä.

Suomen somalialaisten liitto kartoittaa tällä kyselyllä Suomessa asuvien somalialaisten kokemaa syrjintää. Kysely on osa Open Societyn rahoittamaa projektia, jossa Somalialaisten liitto tekee yhteistyötä yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa.

Syrjintä on erilaista kohtelua ihmisen jonkin ominaisuuden vuoksi. Syrjintä on kielletty yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa. Häirintä on loukkaavaa kohtelua ihmisen jonkin ominaisuuden vuoksi. Myös häirintä on syrjintää.

Projektin yksi tavoite on rohkaista somalialaistaustaisia henkilöitä ilmoittamaan kokemastaan syrjinnästä yhdenvertaisuusvaltuutetulle, jotta syrjintätapaukset voidaan selvittää ja syrjintää kokeneet voivat saada oikeutta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon voi soittaa syrjintätapauksissa maanantaista perjantaihin klo 10-12 numeroon 0295 666 817.

Sivulla www.syrjinta.fi on yhdenvertaisuusvaltuutetusta lisätietoa myös somalin kielellä.

Jos sinulla on kysyttävää Suomen somalialaisten liiton tutkimuksesta, voit olla yhteydessä Mahamed Abduleen:

projektikoordinaattori
abdule.mahamed@somaliliitto.fi
p.044 344 9176

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Vastaajan taustatiedot 1/2

*** 1. Vastaajan sukupuoli**

- Mies
- Nainen

*** 2. Vastaajan ikä**

- 15-19
- 20-24
- 25-29
- 30-34
- 35-39
- 40-44
- 45-49
- 50-54
- 55-59
- 60-64
- 65-69

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Vastaajan taustatiedot 2/2

*** 3. Koulutustaso**

- Ei koulutustusta
- Peruskoulu
- Lukio
- Ammatillinen peruskoulutus
- AMK- tutkinto
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Tohtori/ tutkijakoulutettava

*** 4. Asuinpaikkakunta**

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Vastaajan kohtaaman syrjinnän laatu

*** 5. Minua on syrjitty etnisen taustani vuoksi**

- Kyllä
- Ei

6. Mikäli vastasit kyllä, millaista kohtaamasi rasismi/ syrjintä oli?

- Sanallista nimittelyä tai kiusaamista
- Tavaroiden vahingoittamista
- Tönimistä tai pahoinpitelyä

Jotain muuta (mitä?)

7. Mihin syrjintä on perustunut?

- Etninen alkuperä
- Uskonto
- Vaatetus

Joku muu (mikä?)

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Vastaajan kohtaama syrjintä

8. Kuvaile yksi tilanne viimeisen vuoden ajalta, jolloin olet kokenut tulleeesi somalialaistaustasi vuoksi syrjityksi? (Miksi kyseessä oli mielestäsi syrjintä etnisen alkuperäsi vuoksi?)

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Syrjintä asuntomarkkinoilla

* 9. Oletko viimeisen viiden vuoden aikana yrittänyt vuokrata tai ostaa asuntoa yksityisiltä markkinoilta?

Kyllä

Ei

10. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, onko sinua mielestäsi syrjitty etnisen alkuperäsi vuoksi yrittäessäsi vuokrata tai ostaa asuntoa yksityisiltä markkinoilta?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, millaista syrjintää on ollut?

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Syrjintä opiskelijavalinnassa

* 11. Oletko hakenut kouluun viimeisen viiden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

12. Mikäli vastasit kyllä, onko sinua syrjitty opiskelijavalinnassa etnisen alkuperäsi tai puhumasi kielen perusteella?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, miten tämä on ilmennyt?

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemia syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Syrjintä oppilaitoksessa

* 13. Oletko käynyt koulua tai opiskellut jossain oppilaitoksessa viimeisen viiden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

14. Mikäli vastasit kyllä, onko sinua mielestäsi syrjitty tai häiritty etnisen alkuperäsi vuoksi koulussa tai oppilaitoksessa?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, tarkenna, millaisesta kohtelusta oli kyse

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemia syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Syrjintä työhaussa

*** 15. Oletko hakenut töitä viimeisen viiden vuoden aikana?**

Kyllä

Ei

16. Mikäli vastasit kyllä, onko sinua mielestäsi syrjitty työnhaussa etnisen alkuperäsi vuoksi viimeisen viiden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, tarkenna, millaisesta syrjinnästä on ollut kyse

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemia syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Syrjintä työpaikalla

*** 17. Oletko nyt tai oletko ollut töissä viimeisen viiden vuoden aikana?**

Kyllä

Ei

18. Mikäli vastasit kyllä, onko sinua mielestäsi syrjitty tai häiritty etnisen alkuperäsi vuoksi työpaikallasi viimeisen viiden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, tarkenna, millaista syrjintä/ häirintä on ollut

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemia syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Muihin kohdistuva syrjintä

*** 19. Olen nähnyt muita syrjittävän heidän etnisen taustansa vuoksi**

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, tarkenna, millaisesta syrjinnästä on ollut kyse

*** 20. Oletko kertonut kokemastasi / näkemästäsi syrjinnästä muille?**

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, kenelle kerroit?

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemia syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Oikeudet syrjintää kohdatessa

*** 21. Tietäisitkö oikeutesi, jos kohtaisit syrjintää tai häirintää?**

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

*** 22. Oletko koskaan kuullut seuraavista?**

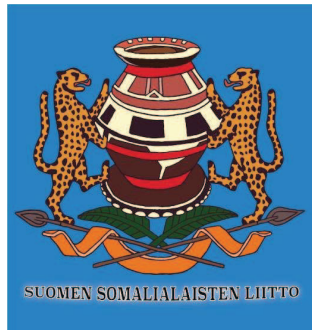
	Kyllä	Ei
Yhdenvertaisuusvaltuutettu	☐	☐
Suomen somalialaisten liitto	☐	☐
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvolautakunta	☐	☐
Työsuojeluviranomaiset	☐	☐

Suomessa asuvien somalialaistaustaisten kokemaa syrjintää ja rasismia kartoittava kyselylomake

Vapaa sana: mitä rasismille pitäisi tehdä

23. Mitä rasismille pitäisi mielestäsi tehdä?

Yhdessä teemme paremmin

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**